

ŠILUVA SUSILAUKĖ SAVO ISTORIJOS

Kun. Stasio Ylos veikalo pirmajam tomui pasirodžius

VIKTORAS GIDZIŪNAS, OFM

Stasys Yla, **SILUVA ZEMAIČIŲ ISTORIJOJE**. Pirmoji dalis. Reformacija ir restauracija. Išleido "Krikščionis gyvenime" knygų serija Nr. 4 1970 m. Kelbą tikrino Vladas Kulbokas. Įrašus piešė Telesforas Valius. Spaudė Lietuvių Enciklopedijos spaustuviė Bostone. Knyga kietais viršeliais, iliustruota. 295 psl., kaina \$5.00, gaunama ir "Drauge".

Veikalo atsiradimas

Prieš trejeta mėnesių "Krikščionis gyvenime" leidykla išleido kun. St. Ylos knygą "Šiluva Zemaičių istorijoje" pirmąją dalį, apimančią reformacijos ir restauracijos laikotarpį. Kun. St. Yla, iš profesijos pastoralistas-sielovadis, yra plataus masto apaštalas ir daugelio knygų autorius. Jis visuose savo veikaluose yra giliai išpaudęs kunigo pastoralisto žymę ir laimėjęs visuotinį pripažinimą. Jis visuomet prieš akis turi sielų išganymą, dėl to į kiekvieną savo veiksma ar raštą įspaudžia šį charakterį.

Jis ir gražiosios Šiluvos šventovės istoriją ėmėsi rašyti, žiūrėdamas į ją pirmiausia pastoralisto akimis. Jis pats savo veikalo pradžioje tai pasisako: "Nekartą teko sklaidyti leidinius apie žymesnes vietas ir šventoves kituose kraštuose. Kildavo pavydus klausimas, kodėl panašius leidinius neturime mes?" Šis noras tokį veikalą lietuviams duoti ir paskatino autorių imtis pernelyg sunkaus ne istorikui darbo.

Nesant Lietuvoje, nebuvo įmanoma prieiti prie pirmiausių šaltinių, reikėjo žinels rankioti iš įvairių leidinių ir net Vatikano archyvo. Dėl to autorius net dviem atvejais lankėsi Europoje: pirmą kartą — išbūdamas 9 mėnesius, o antrą — pusantrų metų. Deja, nežiūrint didžiausių pastangų, jam pavyko surinkti tik trupinėlius, iš kurių bandė nupiešti jo gražiai pastoralisto vaizduotėje supintą Šiluvos šventovės paveikslą. Gailla, tas paveikslas neišėjo toks, kokio autorius troško, ne dėl jo kaltės, bet dėl žinių trūkumo. Jis jame patalpino, ką buvo surinkęs, net ir tuos dalykus, kurie nieko bendro neturi su Šiluva. Kiek jau teko patirti, skaitytoją vargina nuolatinės digresijos, ypač rašant apie Lietuvos didikų geneologiją, nes labai dažnai joje, tarsi klaidžiam miške, pradingsta ir pati Šiluva. Žinoma, tai, tur būt, nereiškia, kad autorius jos pilnoje šviesoje neparodys antroje dalyje. Po šių pirmųjų pastabų pravarstu sutrauktai pažvelgti į veikalą turinį, išimtinai liečiantį pačią Šiluvą.

Šiluva iki protestantizmo

Pirmiausia aprašoma Šiluvos vietovė ir pasakoma, kad ji yra netoli Dubysios, Raseinių apsk., Žemaitijoje. Žvelgiant iš tolo į Šiluvą, mus sužavi du iš girių iškyla pastatai. Tai iškilūs Apsireiškimo koplyčia ir didingas baroko stiliaus bažnyčia. Tarp šių dviejų šventovių išsitiesęs miestelis.

Didžiųjų atlaidų metu Šiluva atsisleidžia nauju, sudėtingu veidu, nes joje banguoja iš visos Lietuvos susirinkusios žmonių minios. Čia renkasi maldininkai, ligoniai, invalidai ir elgetos, kad savo reikalus pasisakytų Marijai, kad pasigydytų ir būtų sušelpiti. Čia vyksta turgai, kurių metu žmonės ne tik apsirūpina reikmenimis, bet spaudos draudimo metu įsigydavo ir elementorių ir knygų. Lankosi čia ir turistai, grožėdamiesi Šiluvos apylinkėmis, nes iš jos aukštumų, kurios, anot Maironio, miškais lyg rūtomis žaliuoja, išplaukia keli upeliai, o ir pati Šiluva yra reikšmingų viešelių mazge.

Šiluvos vietovėje, kuri anksčiau buvo vadinama Būda, kaip iškasenos rodo, žmonių gyventa jau III-IV amž. Pats būdos vardas rodo, kad čia pirmiausia kūrėsi miško darbininkai, iš kurių namelių vėliau išaugo kaimas. Šią

Kun. Stasys Yla
Nuotr. V. Maželio

sritį Vytautas dovanojo Gedgaudui, kuris čia įkūrė dvarą ir 1457 m. padarė užrašus ir pastatė bažnyčią. Isteigimo dokumente jis savo dvarą vadina Šilas arba Būda. Kai Šiluva išgarsėjo, ilgainiui jos vardas buvo sulenkintas ir imta vadinti Szydlowa. Aplink bažnyčią pastatyti namai davė pradžią miesteliui.

Miestelis apie 100 m. priklausė bažnyčiai, kuri garsėjo Marijos gimimo atlaidais. Į tuos atlaidus dar 1551 m. vykdavo Ragainės protestantiškai parapijai prirašyti katalikai. Dvaro ponams tapus, gana anksti protestantais, dar prieš 1569 m. buvo pastatyta koplyčia Zbaruose. Kai protestantai ponai bažnyčios turtus atėmė ir pačią bažnyčią nugriovė, tada miestelis suskurdė, ir Zbarai pradėta vadinti Šiluva. Čia buvo įkurta kalvinų mokykla pastoriams ir katekistams ruošti, ir Šiluva tapo reikšmingu kalvinų židiniu, kartais čia būdavo šaukiami net jų sinodai.

Kun. St. Yla mano, kad pirmoji Šiluvos katalikų bažnyčia buvo pastatyta ketveriems metams pralinkus nuo užrašų padarymo. Bažnyčią, pasak jo, Gedgaudas pastatęs mūrinę, kaip tai liudija

atkasti pamatai. Po Gedgaudo gimties Šiluvą paveldėjo jo žmona Milaknė Kėsgailaitė, o kadangi Gedgaudai neturėjo įpėdinių, tai jų turtus paveldėjo Gedgaudienės broliai Kėsgailos. Tada Šiluva su Šilo dvaru ir Pašakarnio dvareliu, iš kurio Gedgaudas bažnyčiai buvo užrašęs dešimtine, atiteko Mykolui Kėsgailai, kuris Pašakarnio dvarelių užrašė bažnyčiai.

Mykolo Kėsgailos dukterė Barborą, ištėkėdama už Andriaus Zavišos, sau kraičio gavo Šiluvą, dėl to ji atiteko Zavišai. Tai ir visi Šiluvos savininkai arba bažnyčios patronai katalikai prieš protestantizmo įsigalėjimą.

Šiluva protestantizmo audros

Andriui Zavišai mirus, pradėjo keistis ir Šiluvos padėtis, nes Livonijoje ir Prūsijoje įsigalėjęs liuteranizmas greitai persimetė ir į Žemaitiją, pasiekdamas ir Šiluvą. Autoriaus manymu, Jonas Zaviša jau 1532 m., tapęs liuteronu, atėmė dalį Šiluvos žemių ir 1533 m. Zbaruose pastatė pirmąją protestantų bažnytelę. Nežiūrint to, katalikų kunigas Šiluvoje išsilaukė iki 1551 m., bet, ir kunigui pasitraukus, bažnyčia dar tebestovėjo.

Iš Jono Zavišos Šiluvą perėmė jo brolis Merkelis, kuris, metęs Liuterio mokslą, tapo kalvinu ir Zbarų bažnytelę perleido kalvinams. Vėliau Merkelis Zaviša Šiluvą perleido savo pusbroliui taip pat Merkeliui Šemetai, kuris laikomas Žemaitijos kalvinistų apaštalu. "Jis Žemaičių žemėje įvedė Dievo žodį, apvalytą nuo žmogiškųjų priedų". Jis atstatė ir apleistą Šiluvos kalvinų bažnytelę.

Semetos laikais buvo pasiruošta steigti ir minėtą mokyklą — alumnatą kalvinistų pastoriams ruošti. Esą Šemeta paskyręs atitinkamo turto iš savo žemių tam tikslui. Sakoma, neva jis prikaltėjęs ir katalikų kunigą Joną Habulką pereiti į kalvinus, bet tai nepatvirtinta.

Merkeliui Šemetai 1569 m. mirus, Šiluvą paveldėjo jo sūnus

Vytautas Kašuba
Skulptūra Maizville, Pa., lietuvių bažnyčios frontono dešiniajame kampe.
Šiluvos Madona (bronzos)
Nuotr. V. Maželio

Vaclovas, o vėliau jo sesers vyras, Vaitiekus Bilevičius. Jie abu tęsė kalvinistiškąją misiją. Semetos Šiluvą valdė tik užstato teisėmis, dėl to, kai į katalikų tikėjimą grįžo savininko sūnus Andrius Zaviša, Sofija Vnučkienė, gelbėdama kalvinistų padėtį, nupirko Šiluvą, kuri jos pastangomis buvo paversta kalvinų centru.

Ji 1591 m. nupirko Šiluvos dvarą su miesteliu ir bažnytiniais pavaldiniais, su klebonija ir Pašakarnio dvareliu, priklausančiu Šiluvos klebonijai. Visą šį kitados buvusį Šiluvos bažnyčios turtą Vnučkienė perleido kalvinistams, įrašydama įspėjimą, kad į tą turtą niekas nedrįstų kėsintis, ypač kad to nedrįstų daryti "Romos sektos dvasininkija ar to paties pamaldumo pasauliečiai".

Darydama šią fundaciją, Vnučkienė patvarkė ir nustatė, "kad prie evangelikų bendruomenės būtų mokykla auklėti Dievo žodžio tarnams, nes tam tikslui ši Šiluvos bendruomenė jau seniai buvo įkurta, dėl to aš šiuo raštu siekiu to paties. Mokykloje turi būti trys mokytojai, aprūpinti išlaikymu ir algomis. Prie bakalaurų turi būti priimti neturintys šlektų luomo vaikai, kurių tėvai neįstengia leisti į mokslą, kad tik būtų evangelikų tikybos arba pamokslininkų vaikais. Tie mokiniai, kai subręs, turės būti pamokslininkais arba mokyklų mokytojais". Ši mokykla buvo antroji aukštesnioji kalvinų mokykla po Vilniaus. Ją vizituodavo sinodo skirti vizitatoriai.

Sofija Vnučkienė pasirūpino ir naujos kalvinų bažnyčios statyba. Šiam reikalui ji paskyrė 500 kapų lietuviškų auksinų. Tada mūrinė bažnyčia buvo pastatyta ne Šiluvoje, bet už pusantrų kilometrų nuo senosios kalvinistų bažnytelės, dvaro žemėje. Prie jos turėjo būti ir mokykla su prieglauda 4 seneliams. Autoriaus

(Nukelta į 2 psl.)

Šiame numery

PASALIAI IR CENTRAS.
SILUVA SUSILAUKĖ SAVO ISTORIJOS.
AR VERTA SKŪSTIS?

RIMO VĖZIO EILERASČIAI.
RASYTOJAS LAIKO TĖKMEJE.
EILĖS, LINKINCIOS LINKSMO
SAVAITGALIO.

ATEITININKAI KOVOJE UŽ LIETUVOS
LAISVĘ.

NAUJAS SV. RAŠTO EVANGELIJŲ
VERTIMAS.

"GRANDINĖLĖS" TRIUMFAS KOLUMBĖJOJ
IR VENECUELOJE.

KULTŪRNE KRONIKA.

MOTERŲ GYVENIMAS.

PAŠALIAI IR CENTRAS

Nėra lengva pastebėti didesnius ar mažesnius kūrybinius pasikeitimus pasaulyje ir ypač su jais susijusias naujas mintis. Bet štai, skaitant J. Gliaudos rimtą ir susimąstyti verčiantį straipsnį "Absurdo teatro paraštėje" (Draugas, š. m. geg. 16 ir 23 d.), ateina tiek daug, tokių naujų ir įdomių minčių. Pirmoji, aišku, yra ta, kad šis straipsnis gan aktualus. Apie avangardinio teatro teoretikus, kritikus, kūrėjus ir jam giminingus prozos rašytojus, net poetus tiek daug kitur jau yra parašyta, prisiekta ir net ilgiausių studijų išleista, kad, atrodo, laikas jau ir mums apie juos šiek tiek daugiau, nepaviršutiniškai sužinoti.

Bet straipsnio gale ten randame, kad "avangardistai atėmė iš žmogaus antikvinio teatro išdidumą, išvilko žmogų iš iškilės drabužių, sukūšė jį į savo dujų kamerų požemius ir juose nėra balanso tarp būties prasmės ar iliuzijos".

Absurdo teatras atsiskakė žmogaus, ir todėl J. Gliauda perspėja mūsų kūrėją: "perdėtai nukrypti su neofito karščiu naują linkme, perdėtai pabrėžti vieną būties ypatybę ir neigti kitą, nėra savaime visuotinum" (tai nėra gera). Be to: au kojantis kūrybinei minčiai, kad ir kaip ta būtų talentinga ir nuosirdi, J. Gliaudai atrodo taipgi gan negera. Jis sako, juk ir L. Tolstojus neišsigando to laiko avangardisto L. Andrejevo apysakų.

Tad kyla liūdnas klausimas: argi mūsų kūrėjui belieka apie avangardistus tuomet tik šnekti, tik studijas rašyti? Aišku, daug kas jais yra gan nepatenkintas. Jie nieieško Dievo, nei žmogaus ir dažnai yra gan nuobodūs.

Bet vienas iš keisčiausių avangardistų S. Beckett štai laimėjo 1969 metų Nobelio literatūros premiją. Taigi, ką tuomet daryti, ką galvoti? Juk reik šį tą apie avangardizmą išsitariti, kad ir truputėlį neigiamai, bet vis dėlto tai geriau, kaip nieko arba niekad. Ir šitaip dažnai mūsųose atsitinka ir gal visuomet taip bus. Bet, ar toks stovėjimas kūrybos ir jos naujų išraiškų pašalėje yra geras?

Juk amžinas vengimas naujų veržlių kūrybos centrų ir įgimtas "wait and see" charakteris padarė ir dar padarys žalos kūrėjui. Dažnai nuo kitų atsilikę buvome vienu literatūrinio judėjimo, kryptim, srove, kartais gal net dviem; galvodavome: gal praeis tos naujenybės, tie keisti išmislai ir mados. Nieko nėra amžino, palaukime, tegu susitupi, susiguli, kam sekt kitus. Pavėlavo realistai. Ilgai trukusioje romantikos eroje turime nemaža romantiškų. Bet kaip su simbolistais, surrealistais, egzistencialistais? Ir ar labai jau taip absurdiškas tas mūsų absurdo avangardas?

Pavėlavę, stengiamės tuos stilius dar lyg "pagerinti", jų esenciją padrumsti, tikimės, kad išeis tuomet tikrai kas gera, o išeina tik savo stilistinę aštrumą praradę, sudrumsti vandeniai.

Blogiausia, kad, dėmesio nekreipdami į judėjimų esenciją, pagerbiame dar tuos, kurie, kaip J. Gliaudos paminėtas Pinteris ar kiti, stovi tik įdomių judėjimų pašonėje, nedrįsdami prie karštesnio centro priartėti. Aišku, jie lieka neįsivėlę ir nesuitiesę pirmuoju karšto eksperimento moliu. Bet tokių skaičius progresyviai di-

(Nukelta į 7 psl.)

Šiluva susilaukė savo istorijos

(Atkelta iš 1 psl.)

nuomone, statant šią bažnyčią, buvo nugriauta Šiluvos katalikų bažnyčia, ir jos medžiaga panaudota šios kalvinistų bažnyčios statybai.

Vnučienė rūpinosi kalvinizmo sklaidai ir liaudyje, dėl to ji pasirūpino lietuviškai išleisti pamokslų rinkinį *Postila Litevskia* ir lietuvišką katekizmą. Šiais dviem leidiniais kalvinai bandė atsverti katalikų išleistą katekizmą ir postilę.

Šiluvos katalikų atsigavimas

Katalikų Bažnyčion sugrįžus daugeliui didikų, pradėta rūpintis ir užgrobtą bažnyčių bei jų turtų atgavimu. Zemeičių vyskupijoj tuo uoliai rūpinosi vysk. M. Giedraitis. Šiluvos turtams atgauti jis paskyrė kan. Kazakevičių. Vnučienės raštu, kur pasakyta, kad ši vieta iš seniau reformuota ir apvalyta nuo "Romos stabmeldystės". Bet to neužteko bylai laimėti. Tik, kai dokumentai buvo rasti, (kurie kitados buvo pakasti žemėje), nuo 1612 m. bylą vesti žymiai palengvėjo. Ir galiausiai ji buvo laimėta. Vilniaus tribunolo 1622 m. liepos 22 d. sprendimu Šiluvos turtai turėjo būti sugrąžinti katalikams.

Kalvinai nenorėjo jų atiduoti, dėl to katalikai jėga norėjo užimti priteistas žemes. Įvyko muštynės, bet kalvinistai, sumušę katalikus, turtus ir toliau sau pasilaikė. Tada kan. Kazakevičius kreipėsi į tribunolą ir prašė sudaryti komisiją katalikų turtui grąžinti ir nuostoliams apskaičiuoti. Kai tai padaryti buvo atidėliojama, tai vysk. St. Kiška kreipėsi tuo reikalu į karalių. Komisija buvo sudaryta, kuri sugrąžino miestelio žemę (2 valakus ir 14 margų), iš Pašakarnio dvarėlio 6,5 valakus ir 4 kaimų žemes 38 valakus. Viso tada atgautos žemės plotas buvo 46 valakų, 16 margų ir 12 prentų. Ta pačia proga buvo sugrąžintas ir didysis bažnyčios varpas, o už kitus pražudytus ar sunaikintus bažnyčios daiktus kalvinistai sumokėjo 3,000 auksinių ir dar pridėjo 16 valakų žemės.

Laimėjus bylą, katalikai Šiluvoje pradėjo atsigaivinti, o kalvinistai silpnėti. Klebonu buvo paskirtas kan. Kazakevičius, kuris, pasak autoriaus, 1625 m. pastatė medinę bažnyčią ir atnaujino Šilvinių atlaidus, į kuriuos gausiai plaukdavo maldininkai, nes per juos jau 1629 m. buvo išdalyta 11,000 komunikantų.

Kalvinistai, gražinę katalikams užgrobtus turtus, dar nuneleido rankų. Šiluvoje bent iki 1637 m. veikė jų seminarija, kuri išauklėjo lietuviškai susipratusius pastorių kartą, paruošusių ir išleisusių *Knuga Nopažnystes*, vertusių šv. Raštą ir sakiusių lietuviškus pamokslus.

Augant katalikų skaičiui ir gaušėjant maldininkams, kan. Kazakevičius statytoji bažnyčia buvo jau per maža, dėl to jis 1641 m. pastatė didesnę, taip pat medinę. Vėliau prie jos buvo įsteigtos dvi altarijos ir mokykla, o pats klebonas kan. Kazakevičius pakeltas Zemeičių sufraganu vyskupu. Jis mirė 1646 m. ir buvo palaidotas Varnių katedroje.

Po jo mirties Šiluvos klebonu buvo paskirtas kan. Mikaljus Sveikauskas. Jis užbaigė bažnyčios statybą ir pasirūpino jos konskrecija (1651). Be to, jis savo ranka išrašė Šiluvos fondacijos aktus į vyskupijos dokumentų rinkinį, vadinamą Babinowskio kodeksu. Vysk. A. Tiškevičius jį, kaip Šiluvos kleboną, pakėlė prepozitu. Jis sugalvojo jėga atsikirti iš vietos kalvinistų "ginčijamas žemes", kurios buvo šalia koplyčios ir katalikų kapų. Jis pasiuntė vikarą kun. Sierniauską su ponu Simanavičium ir būriu žmonių atsiimti minėtas žemes. Kalvinių pastorius, surinkęs savo žmo-

nes ir juos apginklavęs, įsakė nuvyti kan. Sveikausko žmones. Įvyko muštynės — susišaudymas, kurių metu kalvinistai sužeidė kun. Sierniauską ir peršovė koplyčioje kabojuos kryžių. Tada vyskupas Pacas už kryžiaus išniekinimą padavė bylą aukščiausiam teismui Varšuvoje, kuris po ilgo svarstymo tris kalvinistus ir pamokslininką nuteisė mirti ir kalvinistams įsakė Zemeičių vyskupu Pacui ir jo kapitulai sumokėti 12,000 auksinių pabataud. Mirties bausmės buvo išvengta abi-pusiu susitaikymu.

Dar ir vėlesniais laikais Šiluvos katalikai daug turėjo kentėti nuo protestantų, vidaus karų, švedų ir rusų invazijos ir okupacijos, bado ir maro. Nežiūrint visų šių nelaimių, Šiluva garsėjo visoje Lietuvoje, kaip Marijos šventovė, net iki mūsų dienų.

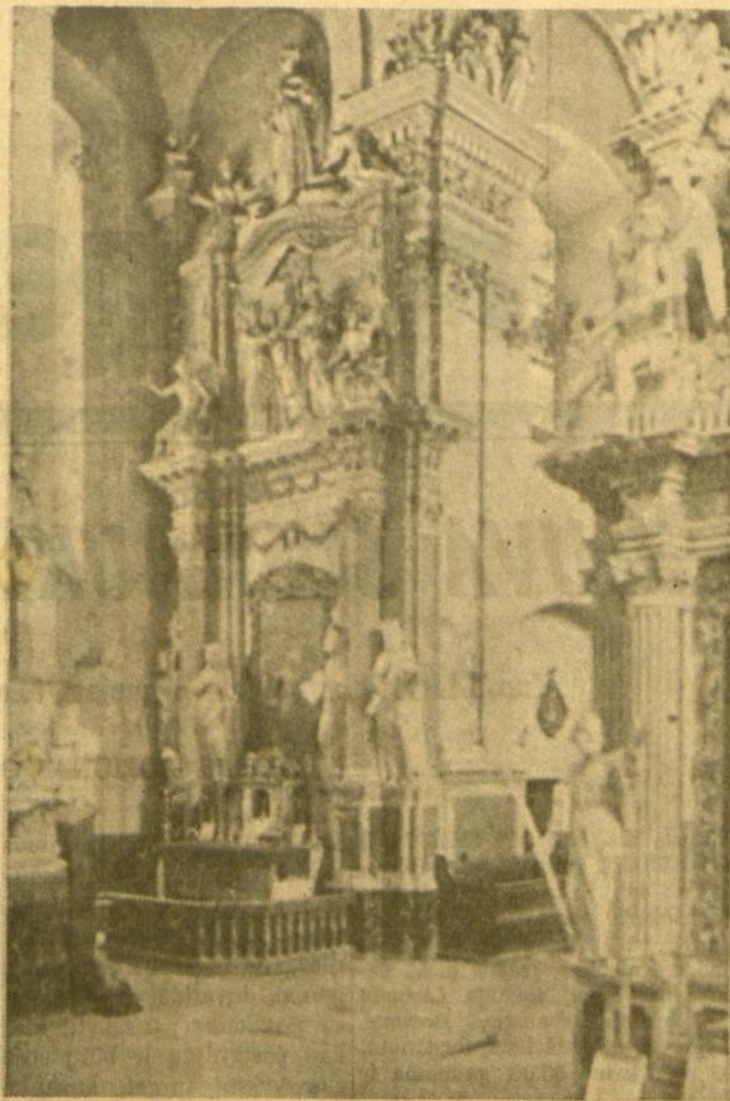
Baigiamosios pastabos

Sutrauktai atpasakojus Šiluvos istoriją, reikia pasakyti, kad didesnė knygos pusė, kaip pradžioje pastebėjau, pašvesta ne tik Zemeičių, bet ir plačiosios Lietuvos didikų geneologijai nušviesti. Tai patį veikalą daro gana nuobodu skaityti, ypač tiems, kurie tokiais dalykais nesidomi. Be to, daug vietos skirta, sakyčiau, ne vien Zemeičiams, bet ir plačiosios Lietuvos reformacijai, geriau pseudoreformacijai nušviesti. Tiesa, pats autorius matė, kad savo parašytą studiją negali pavadinti *Šiluvos istorija*, todėl davė

jai vardą "Šiluva Zemeičių istorijoje". Tačiau, atidžiai skaitydami, pastebime, kad tema yra daug platesnė.

Savaime kyla klausimas: kodėl autorius taip plačiai nagrinėja šalutinius dalykus? Į šį klausimą teisingai galėtų atsakyti tik pats autorius. Man, kaip šaltinių tyrinėtoju, atrodo, kad autorius užsidedęs noru parašyti kiek galint platesnę Šiluvos šventovės istoriją ir, nežiūrint jo didelių pastangų, suradęs tik labai mažai Šiluvą liečiančios medžiagos, nagrinėjo ir tai, kas net labai tolimai, jo manymu, rišios su Šiluva, ar kad ir labai tolimai veikė ar galėjo veikti viešaji ar konfesinį Šiluvos gyvenimą.

Iš kitos pusės, autorius idėjo labai daug darbo, surinko labai daug istorinės medžiagos, įnešė daug šviesos į kai kuriuos tamsius mūsų tautos ir Bažnyčios istorijos kampelius, bei ano meto žmonių religines, socialines ir tautines nuotaikas. Labai išryškino iki šiol meste kaltinimo dvasininkijai dėl *lenkomanijos* antrąją pusę, atidengdamas tiek katalikų, tiek protestantų kunigų rūpestį ir pastangas skelbti Dievo žodį *lietuviškai*. Dėl kai kurių medžiagų suvažiavimų, bei ano meto žmonių religines, socialines ir tautines nuotaikas. Labai išryškino iki šiol meste kaltinimo dvasininkijai dėl *lenkomanijos* antrąją pusę, atidengdamas tiek katalikų, tiek protestantų kunigų rūpestį ir pastangas skelbti Dievo žodį *lietuviškai*. Dėl kai kurių medžiagų suvažiavimų, bei ano meto žmonių religines, socialines ir tautines nuotaikas. Labai išryškino iki šiol meste kaltinimo dvasininkijai dėl *lenkomanijos* antrąją pusę, atidengdamas tiek katalikų, tiek protestantų kunigų rūpestį ir pastangas skelbti Dievo žodį *lietuviškai*.

Šv. Scymnos altorius Šiluvos bažnyčioje

mijos suvažiavimą. Todėl vos pasibaigus Akademijos suvažiavimui 1967 m. Vokietijoje, jau tų pačių metų rudenį buvo apsispręsta centro valdybos už Toronto, susitarta su Akademijos Toronto židinio pirm. dr. Juozu Sungaila ir pradėti paruošiamieji darbai: susirašinėjimas dėl pagrindinės atvažiavimo temos, dėl atskirų sekcijų vadovų, dėl suvažiavimo laiko. Šis didelis organizacinis, nors išorėje mažai pastebimas, darbas jau buvo didžiojoje atlikęs, paskaitininkai pakviesti ir pradėję rengti savo pasirinktas paskaitas, kai Ateitininkų Federacija pasirinko savo kongresui mūsų žymiai anksčiau pasirinktą datą. Akademija pakeisti suvažiavimo datos negalėjo. Pakeisti suvažiavimo datą, būtų reikšę sunaikinti su tiek vargo ir energijos paruoštą darbą ir jį pradėti iš naujo. Be to, daugumas profesorų, kurie buvo užtikę skaityti paskaitas šią datą, nebūtų galėję jį skaityti kitu laiku, nes jau buvo įsipareigoję kitur. Buvo bandyta perkelti ir Akademijos suvažiavimą į Chicago, bet nepavyko — nerasta pritarimo čikagiečių židinyje tai minčiai. Be to, jai nepritarė ir kiti Akademijos nariai.

„Savaime aišku, kad rengimas tuo pat metu ir Akademijos suvažiavimo, ir Ateitininkų Federacijos kongreso nėra pageidautinas. Klausiate apie sutapimo išvengimą. Buvo bandyta, tačiau tie bandymai rezultaty nedavė. To priežastis: Ateitininkų Federacija pradėjo savo kongresą rengti tada, kai Akademijos suvažiavimas savo visumoje jau buvo paruoštas.“

Kiek teko iš Kongreso rengėjų sužinoti, buvo labai įeškoma Kongresui datos, kuri nesutaptų su Akademijos suvažiavimo dienomis. Tačiau nebuvo taip lengva rasti kitus, išskirtinai galingus šventėmis pažymėtus, savaitgalius, kuriuose Kongresas galėtų įvykti. Vis buvo ramos nenugalimos kliūtys vietos ir laiko atžvilgiu, vis išslydavo nepalikiami kongreso dalyviams darbai, atostogų, egzaminų universitetuose ir kt. nepatogumai. O šitaip reikalingas klostantis, vargu ar jau buvo būtina dėl Akademijos suvažiavimo atsisakyti šiemetinio, ypač dar tolojo jubiliejinio ateitininkijos kongreso?

Tegu dabar ir įvyks tuo pačiu metu abu šie didieji 1970 metų akcentai. Bet ar dėl to reikėtų čia mums labai liūdnai? Anaipol. At-

virškščiai, reikėtų kone didžiuotis, kad organizuota ir kūrybinga mūsų visuomenės katalikiškoji dalis yra tokia gausi, tokia savo užmojus potenciali, kad tuo pačiu metu sugeba suorganizuoti net du tokius svarbius ir turinčius įvykius, kad abiejuose dalyviu netrūkstų, kad pakanka ir prelegentų ir menininkų — kūrėjų, kad vienur ir kitur išeiinama į didesnes ir viešas auditorijas ir pirmajies koncertų sales. O visa tai liudija, kad sąmoninga mūsų katalikiškoji visuomenė nėra tik kokia nežymi visos lietuviškosios išeivijos mažuma, susirenkanti vien siaurame ratelyje kur nors provincijos užkampy vienai ar antrai dienai, bet yra pati didžiausia ir pati kūrybingiausia gyvosios lietuviškosios išeivijos dalis, pajėgianti tuo pačiu laiku sujunginti ir Chicago ir Toronto.

KRONIKA

• Dėmesys Lietuvos Bažnyčios istorijai ir Lietuvoje veikiams vienuolioms. Istoriaus kunigams Viktoras Gidžiūnas, OFM viename laiške mūsų redakcijai rašo: „Noriu pirmiausia atiduoti savo pyliavą apie Lietuvos vienuolijas Encyclopedia Lituanica. Jų nėra niekas iki šiol studijavęs. Esu jau, kiek dabar galima, aprašęs 17 iš 27 Lietuvoje veikusius vyrų vienuolių. Jas pažymiu atspausdins LKM Akademijos metraštis. Pranciškonų is-

DR. ANNA BALIUNAS
AKIU, AUSŲ, NOSIES IR GERKLES LIGOS PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Šeštadieniais 10-11 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai pritariami susitarus. Ofiso telefonas: PR 8-5229. Rez. telef. Walbrook 5-5076

Resid. Telef. 359-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma liginis pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti 374-8013

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2501 West 63rd Street
Kampas 63-608 ir California
Val: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštadieniais 2-4 val. Trečiadienį ir kitu laiku pagal sutartį. Ofiso telef. 476-4043. Resid. telef. Walbrook 5-5048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir Šlapimo Takų Chirurgija
Tel. 695-0535 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Pirma tik susitarus. Valandos pirmad., ketv. 5-8 val. antrad. 9-4 val.

toriją lotyniškai esu atsikasęs ir atspausdins iki XVII amž. XV ir XVI amž. santrauka atspausdino šiais metais ir Aidai. Dokumentuotą Lietuvos Bažnyčios istoriją irgi esu parašęs iki protestantizmo. Jei šiems darbams man gyvenimo užteks, būsiu Dievui dėkingas“.

• Antroji Baltistikos konferencija įvyks š. m. lapkričio mėn. 26-29 d. San Jose State College, San Jose mieste, Kalifornijoje. Kaip žinome, pirmoji Baltistikos konferencija įvyko užpėnai Marylande universitete ir praėjo labai sėkmingai. Ta proga buvo įsteigta Draugija baltistikos stu-

dijomis remti (Association for the Advancement of Baltic Studies), kuri dabar ir ruošia antrąją Baltistikos konferenciją.

Šia prasme baltistika apima trijų Pabaltijo tautų bei kraštų tyrinėjimą visais atžvilgiais. I konferencijos programą įeina pranešimai ir paskaitos iš Pabaltijo tautų istorijos, kultūros, literatūros, lingvistikos, folkloro, meno ir mokslo Konferencijos rengėjai kviečia visus susidomėjusius ir prijaučiančius kuo gausiausiai konferencijoje dalyvauti, nes būsimoji konferencija bus reata proga supažindinti mokslo pasaulį su lietuvių, estų ir latvių kultūra bei siekimais.

tel. ofiso HE 4-5849. rez. 388-2333
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val: pirm. ketv. 1-4 vakare 7-9 antr., penkt. 1-5. treč. ir šešt. tik susitarus
Dr. Ant. Rudoko kabinetas perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
3709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val pagal susitarimą. Pirmad. ir antr. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penkt. 10-4; šeštad. 10-2 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-0960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
RAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą
Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akuserija ir moterų ligos Ginekologinė Chirurgija
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti: MI 2-0001.

Ofiso tel. PR 8-2220 Namų rezid. — Prospect 8-9081
DR. JAKINA JAKŠEVIČIUS
JOKIA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.
Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 8 iki 8 val. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta
Ofiso ir buto tel. Olympic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį ir šeštadienį tik susitarus.
DR. ALG. KAVALIŪNAS
5540 S. Pulaski Rd.
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBĖ
Valandos pagal susitarimą
Skambinti 585-2525
Telef. veikia 24 val.
Tel. — Reliance 6-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS (Lietuviai gydytojas)
3925 W. 59 Street
Val: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak., šeštad. 12-2 val. p. p. Trečiadienį uždaryta.
DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALYBĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiadienį, nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p. Šeštadienį, 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

Ofiso ir buto tel. Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išeivius trečiadienį Šeštadieniais 12 iki 4 popiet. Atostogos iki rugpjūčio 3 d. Skubiam reikalui esant kreiptis į dr. F. Kauną.
DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Tel. HEmlack 6-3545 (Ofiso ir rezidencijos) Valandos pagal susitarimą
Ofiso tel. PR 8-7775. Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Pirma tik susitarus. Valandos pirmad., ketv. 5-8 val. antrad. 9-4 val.

Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak., šeštad. 12-2 val. p. p. Trečiadienį ir šeštadienį tik susitarus.
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmiausia liginis tik susitarus. Val. 2-4 p. p. ir 6-8 v. vak. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta
Tel. Prospect 6-9400

DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val: pirm., antrad., ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir šeštad. 2-4 popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.
Tel. ofiso PR 6-6446. rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val: 3 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141. Namų 695-4850
Val: pirmad., antrad., penktad. 1-4 ir 6-8 v. v. ketvirt. 6-8 v. vakaro Šeštadieniais 11-1 val. popiet.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
5159 South Damen Avenue
Valandos tik pagal susitarimą Trečiadieniais uždaryta
Telef. — 423-2660

DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 South Kedzie Avenue
Val. pirmad. antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. r. Treč. ir šeštad. 8 v. r. iki 3 v. popiet.
DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Tel. 737-2290; ofiso ir rezidencijos Pirmiausia liginis tik susitarus — (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostatos Chirurgija
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val: anrad. nuo 2-5 popiet. ketvirtad. nuo 6-8 vakaro
Ofiso tel. 776-2880; Rez. 448-5545
DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. Reliance 8-4410
Rez. Prospect 8-0617
Valandos: pirm. ir ket. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2-8 v. v., penktad. 10-12 v. r., 2-8 v. vak. Šeštad. 1-4 v. vakaro. Sekmd. ir trečiadienį uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099
DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. Prospect 8-1223
Ofiso val: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.
Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 6-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirmiausia liginis tik susitarus. Val. 2-4 p. p. ir 6-8 v. vak. Trečiadienį ir šeštadienį uždaryta
Tel. Prospect 6-9400

AR VERTA SKŪSTIS?

Tai vieni, tai kiti laisvojo pasaulio lietuvių veiklos metai lieka mūsų atmintyje kaip išskirtiniai, besipuošia kokiu nors dideliu kultūrinio bei visuomeninio pobūdžio įvykiu. Tai vis metai, kuriuose randami viso lietuviškojo jaunimo kongresai, dainų ar šokių šventės, Pasaulio lietuvių bendruomenės seminai, Donelaičio ar Maironio jubiliejai, mokslo ir kūrybos simpoziumai ir pan.

Koks gi išskirtinis šių metų akcentas? Neabejojame, kad tokie akcentai yra net du: Ateitininkų Federacijos aštuntasis jubiliejinis kongresas rugsėjo 4-7 d. Chicagoje ir Lietuvių katalikų mokslo akademijos taipgi aštuntasis suvažiavimas rugsėjo 1-6 d. Toronte, Kanada. Nereikia nė aiškinti, kad abu šie įvykiai savo reikšmingumu, savo platumu, savo visu istoriniu ir dabartiniais kontekstu toli gražu jau neįsitenka vien tik organizuotos ir kūrybingai nusiteikusios mūsų katalikiškosios visuomenės rėmuose. Visu savo moksliniu, visuomeniniu ir aplamai kūrybiniu užmoju tiek ateitininkija, tiek Lietuvių katalikų mokslo akademija yra jau visos lietuvių tautos turtas, jos neatskiriamoji dalis darbingų dešimtmečių bėgyje. Šiuo įsitikinti, užtenka tik pažvelgti į Ateitininkijos 60 metų istoriją ir į visas tas šakoto darbo sritis, kuriose ateitininkai dirbo ir kūrė. Nemažiau savo srityje padarė ir Lietuvių katalikų mokslo akademijos, kurios mokslinei veiklai ir jos leidžiamoms tomams lig šiol nieko kito lygaus išseivijoje nebeturime.

Kaip matome, žvilgtelėję į Kongreso ir Suvažiavimo datas, jos kone diena diena sutampa. Dėl tų abiejų įvykių bendros datos tenka manyti ir tam tikro geišais irukčioji-

Perskaite „Drangą“, duokite ji kitiems perskaityti.

EILĖS, LINKINČIOS LINKSMO SAVAITGALIO

Rimo Vėžio "Raidės laiko griaučiuose"

LEONAS GALINIS

Rimas Vėžys, RAIDĖS LAIKO GRIAUČIUOSE. Išleido Algemanto Maclaus knygy leidinio fondas 1969 m. Chicagoje. Aplankas Vytauto Virkau. Knyga įrašta į drožės viršelius, 96 psl., kaina \$4.00. Gaunama ir "Drauge".

Prieš kiek laiko jau miręs dramaturgas Stasys Laucius savo veikalą "Ponios Zydrienės bendrabutis" veikėjo lūpomis barė besityčiojantį iš poeto asmenį, girdi, tu nesityčiok iš poeto, jeigu ne poetai, iš kur mes žinotume, kad žemėje yra visokių žolelių, gėlelių, ramunėlių ir dobilėlių. Panašiai iš ramunėlinės poezijos tyčiojosi ir poetas K. Binkis, nors, tiesa pasakius, jis pats daugiau išliko su savo gėlėmis ir lelijų žiedais, negu su mėnuliu, "pažabotu elektros violum."

Šiuo klučiu įvadu norėjau priminti, kad jau daug anksčiau buvo poetų, kurie lauzė tradicinės ir romantinės poezijos formos įvaizdžius, siekdami netikėto ir sukrečiančio vaizdo, kartais nežmoniško, bet kitiško.

Taigi mums, bent šiuo laiku neįprastu Rimo Vėžio eilių rinkinys "Raidės laiko griaučiuose" nėra savo užmojais labai netikėtas ir naujas, tačiau tam tikra prasme eilės originalios, jose nėra banalybių, nėra nukartotų vaizdų, nuobodžių ir daug kartų girdėtų posmių ir sakinių. Žodžiu, nėra to, iš ko tyčiojasi Lauciaus dramos veikėjas ir kai kurie prieš keturias dešimtis metų rašė lietuviai poetai. Taigi, Rimas Vėžys savo poezija tam tikra prasme naujas ir tam tikra prasme po keliasdešimt metų sugrąžina vieną literatūrinį periodą.

Savo poezijoje Rimas Vėžys yra ironiškas, tačiau nepiktas, daugiau nuosirdus, kartais net priartėjęs prie tradicinio vaizdo, bet tik tam, kad paskui galėtų priešpatastyti, sakytume, berniška, visai nesentimentalų vaizdą. Pacituokim visą eilėraštį "Atostogos":

Vasarom
Išvažiuoju
Tolimuosna
Miškuosna
Prisigeriu
Pušų kvapo
Tyro ir šalto
Vandens
Šiaurės pašvaistės spalvų
Ir mėlyno dangaus.

Grįžęs miestan
Vaikštau
Pagirioldamas
Ir žakiu
Mėlynos padangės
Gabalais.

Tradicinės poezijos mėgėjui gali atrodyti, kad čia ne tik nėra poezijos, bet net ir vaizdas nestetiškias. Tačiau šiose sąmoningai sukaptose eilutėse jaučiama ne tik atostogų, bet ir potostoginė nuotaika, išreiškiama toli gražu nelabai patraukliu, tačiau vis dėlto veiksmingu prisiminimų vaizdu. Jeigu kas bandytų surašyti šias eilutes proza, kaip daro moderniosios poezijos nemėgėjai, vis tiek toks daug nelaimėtų. Jeigu ir netektume paskirose eilutėse logiškų stabtelėjimų, vis tiek išliktų eilėraščio ritmas.

Tokia antimiesčioniška, sakytume, toli gražu nesaloninė, gruboka, bet vaizdi ir prasminga Vėžio poezija. Bet taipgi tenka konstatuoti, kad kai kas joje atsiliepią iš anų binkinių, ar kaip kitaip juos ten bepavadinai, jau senesnių laikų. Tiesa, atsiliepią gal ne visai tiksliai, bet šiaip ar taip gerokai kažką priėmė savo poetiniu prie dalyko

priėjimu ir vaizdu. Kad nebūtume apkalinti, jeigu jau ne bloga valia, tai bent neapsižiūrėjimu, pacituokime, kad ir šį J. Tysliavos posmelį:

Mėnuo — degantis pentinas.
Andromeda — skrybėlė.
Ka Sietynas
Apsvaigino,
Tą Aušrinę pamylės.

Tiesa, čia šiek tiek lyg ir drąsos trūksta, bet toks Salys Šemeris štai eiliuoja jau drąsiau, jau daug artimiau šiems laikams:

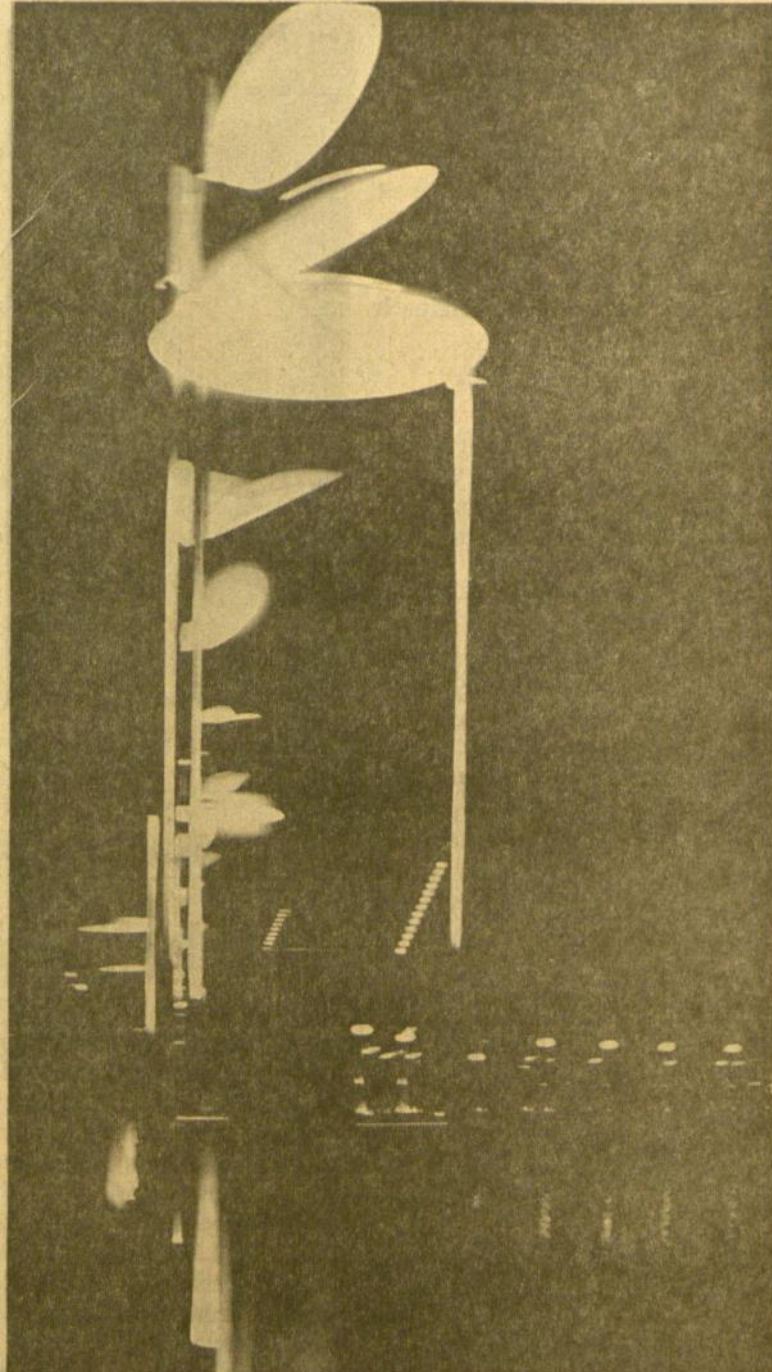
Lekuojanti merga jūra
Dairos Mąsto
Vandenyno tyruos
Žiūri vyro
Apsisukt
su visu
Aistrumu.
Išvydo
Alsuojančią vėją.

Nenorėdami būti įkyrūs, nebecituosime tų prieš 40 metų rašytų posmių daugiau. Tačiau ten apšiai panašiu posmiu ir Juozėno "Klumpėse asfalte" ir Salio Šemerio "Granata krūtinėj" (1924 m.) ir Šimkaus "Pasakos iš cemento" ir Railos "Barbaras rėkia" ir Babrausko "Eilėraščių krautuvėi" ir dar visoj eilėj kitų poetų rinkiniuose, kurie mūsų literatūroje vis dėlto kaip ir nebeišliko. Tačiau šiandien, po keliasdešimt metų, lietuvių literatūroje R. Vėžys yra beveik vienas, ir tai jau labai malonu. Be abejo, kitų tautų poezijoje tokios poilsinės

poezijos yra gana gausios ir šiais laikais. Ji ir dabar dar ir lietuviuose yra kaip druska prie daugelio blyškių ar nukartotų vaizdų. Ir jei kas paklaustų, ar tokia kaip Rimo Vėžio poezija reikalinga, pasakytume taip, ji netikėto vaizdo, bet dar ir patyčine prasme turinti, o ne vien tik estetikai skirta poezija. Tai gali paliudyti išties eilėraščių: "Mitas, eilėraščių ar pasakėčia":

Tartum Sizifas
stumiu,
ridenu
akmenį kalnui
ne visai
vardan absurdo,
bet stumiu,
ridenu
akmenį kalnan
vardan vilties,
besijuokdamas:
nes kaip kitaip,
be akmenis,
lokys
užmuš musę
ant mano kaktos?

Taip aiškiai ir akivaizdžiai poetas tyčiojasi iš savo beprasmiško darbo, kad jį išiktų dar beprasmiškesnė pabaiga. Baigiant galima pastebėti, kad rinkinys yra padalintas į ketvertą skyrių: "Nesąmonių galerijoje", "Kelionės ir svajonės", "Karnavalas" ir "Apuoginti žodžiai". Tai gali būti įdomu norinčiam atspėti, ko daugiau toje knygoje yra. Viename eilėraštyje poetas linki

Nuotr. Uos'o Juodvalčio

"Linksmo savaitgalio ir laimingo pirmadienio". Tos eilutės kaip tik ir labiausia reprezentuoja visą knygą, kurią galima lai-

kyti linksmo savaitgalio, linkničių eilių rinkiniu. O kas yra linksmas ir prasmingas, tas negali būti ir nevertingas.

Rašytojas laiko tėkmėje

Aloyzo Barono gyvenimo kelią ir kūrybą pasekanti

Yra žmonių, nemėgstančių pasaulio. Kai kurie taip įsimyli namus, kad stogas uždengia akiratį, o tada jau nieko nereikia diena ir naktis, — aušros ateina nepastebėtos, sutemos krinta nepajaustos. Pasitaiko visuomenininkų, politikų, žvilgsnį tik savuose darbuose paskandusių. Jiems gali nustoti žemė besisukus, kad tik nesustotų "veikla". Kiti paskęsta kūrybos aistroj, mėgsta rašyti, knyga rankose laiko kaip relikviją ir, ją glostydami, nemato, kad potvynis semia slenkti, — tada aimanos, nusiskundimai, S. O.S.

Tur būt, mažiausiai kenčia paprastos, nesudėtingos struktūros kūrėjas, kuris vengia pertempiimų ir gyvenimui renka si prastinį kelią. Griovį peršoka; bada apilenkia. Ir netiesa, kad dideli rašytojai ar dailininkai būtinai turi besipinančių ryši, kuriam nieka-

VYTAUTAS VOLERTAS

dos nebuvo laiko užsimegzti. Dabar A. Baroni jau perkopus penkias dešimtis metų, atgal grįžta keli lopeliai iš gražesnių, jau nesnių laikų, apsupa piktomis pagundomis, ir tylėti yra sunku, ypač šiemet, kai rašytojas išleido net dvi naujas savo knygas: novelių rinkinį "Išdūvusi lauka" ir eiliuotą apsakymą vaikams "Diena prie ežero".

Apie keistus laikus

A. Baroną pirmą kartą sutikau tokiais šiais dienomis nesuprantamais laikais, jog net drovu kalbėti. Žmonės pasijuoks, melagiu palaikys.

Tada, 1938 metais beveik visiems rūpėjo kiekviena naujai pasirodžiusi knyga, domino rašytojų asmenybės ir išvaizdos, traukė literatūros vakarai. Visuomenė sekė net moksleivius, periodikoje įterpiančius eilėraščių ar noveliukę. O iš gimnazistų literatūrai visomis doromis nuotaikomis buvo atsidaavęs ištiesis trečdalis.

Buvau aštuntoje klasėje. Vieną šeštadienį Alytun atvyko būrys rašytojų paskaityti savos kūrybos, o man kažko būtinai prireikė leisti tėviškėn. Išėjau galėdamasis ir pirmadienio ryta smalsiai klausinėju artimesnių bičiulių:

— Kaipgi tasai Dovydenas? Na, o Bradūnas? Tur būt, stambus vyras.

— Dovydeno skrybėlė suvelta. Bradūnas? Kaip čia pasakius. Nedidukas, kaip mes.

Apie keistus laikus

Apie Dovydeną, jau garsų, ir apie Bradūną, jaunuoliams gerai pažįstamą iš "Ateities", man

taip pasakojo Ambraziejus Jonynas, bendraklasis ir bendrasuolis, šiandien Vilniuje esąs kažkurio, liuanistinių mokslų instituto direktoriaus pavaduotojas.

O pavasariop vienoje Marijam polės gimnazijoje buvo suorganizuotas didelis moksleivių literatūros vakaras, kuriam, Alytaus būrelio siunčiami, nuvažiuome net tryse. Išsirengėm rūpestingai: pas draugus pasiskolinom pilkus lietpalčius — nei vienas iš mūsų "literatų" jų neturėjo, o tada anie lietpalčiai buvo neabejotini sėkmės laidai, — išsivalėm uniformas, išsilyginome kelnes.

Vakare scenoje pasirodė keliasdešimt rašyti bandančių moksleivių, suskridusių iš gana plataus Lietuvos kampo, o kai po visų linksmybių atvykęlius iš-

Vokietijos Alpėse 1948 metais — antrąs iš dešinės Aloyzas Baronas.

Nuotrauka V. Maželio

RIMAS VĖŽYS

Rimas Vėžys

KAI TU ATPLAUKI

Tu vis atplauki
mano ežeran
naktimis
kartais dienomis
tavo plaukai
juoda s voratinkliais
drėkciai
ant balto
pacžerės smėlio
tavo žvilgsn's
klįsta pro mane
į tolimas
į ežero galą
gal būt
dar toliau
tavo akių mėlynumas
plėtėja
susilieja su ežeru
galutinai išnyksta
tik ežeras ir aš
tyvuliuojam
dar mėlynėsnii...

STRUKTŪROS

Aną naktį
krito žodžiai
iš tavo lūpų.
Aš atsiklaupęs
rinkau juos
nuo violetinių grindų,
dėščiau
ant stalo
ir spalvingas
alfabeto kaladėles,
norėdamas,
įskaityti ką pasakei.
Bet tu,
pasirodo,
ne lietuviškomis
kaladėlėmis kalbėjai.

GĖLIŲ VAIKAI

Gėlių vaikai,
jūs vaikštot
basi
miesto gatvėse,
pabėgėliai
iš vieno
gyvenamo
zoologijos sodo
į kitą,
gėlių vaikai,
jūs vaikštot
purvini,
apsėpę
miesto gatvėse
ir visuomet
su gėlėmis
rankose,
nes jūs
gėlių vaikai,
kaip gėlės švelnūs,
jūs vaikštot
miesto gatvėse
ir uostot
gėles.
tiktai
ar pagalvojate
kas bus,
kaip gėlės pasijaus
pauostę jus?

BEDOS

Filosofo klausiu:
ar yra
tolimoje erdvėje
riba už ribos,
jei yra,
kas už jos?

Filosofo klausiu:
jei yra
begalybė,
ar nėra antros,
prileiskim,
didžiulės ar mažos?

Filosofo klausiu:
jei
bėda ne bėda,
tai sulaukus kitos,
ar dvi bėdos
bus pusė bėdos?

Filosofo taria:
į du piemus
galu atsakyt
be gėdos,
gi į trečią —
kas tau bėdos.

VELIAU, GERAI MAZYTE?

Mano mirtis
Sėdėjo
Ant sūpynės,
Apsirengusi
Visai ružavai,
Mojuodama
Mažų pirščiuku,
Sakydama:
Dalyvank, Tėvai.
Linguodama
Koketiškai galvą
Aplipintą Sekminių vainiku
(sterva, galvojau)
Šypsodamasi
Pilkom akim,
Atvėrusi burną
Pilną baltų dantų,
Kėšindamasi
Man įkasti.
Nekisau
Savo nagų
Sakydama:
Vėliau, vėliau
Ateis tas malonumas
A, pūpyte?
Is rinkinio
"Raidės laiko griaučiuose".

skirstė nakvynėms, prie mūsų trijų alytiečių prijungė kiek paniurusį pilietį iš Kauno suaugusių gimnazijės, Aloyzą Baroną.

Būdami daugumoje ir savo rankose turėdami galią, ėmėme A. Baroną "mėginti", kandensiu žodžiu patraukdami. Jis nesinerino, nenuogastavo, nesuskėjo, ir mes netrukus liovėmės, — taisy ai aukštas, truputį palinkęs berniokas užkabinėjimus pavertė niekais, labai vikriai įsijungdamas į bendrą pokalbį. Sumigo me tapę neblogais pažįstamais, net adresais pasikeitė.

Tada laiškus rašyti buvo lengviau kaip šiais Korėjos, Vietnamo, arabų ir izraelitų eros laikais. Už tai su A. Baronu, praėjus tam garsiam literatūros vakarui, kelis kartus pasikėitėme gimnazistiskomis filosofijomis. Kai po ilgesnio laiko jį atsiktikinau sutikau universitete, atėjus mechanikos studijuoti, viens kita atpažinome ir iš karto ėmėme kalbėti, lyg metų metais būtume kasdien susieidinėję.

Bet ir čia susidūrėme vos keletą kartų, nes A. Baronas kažkur pranyko (dabar jau žinoma: perėjo į filosofijos fakultetą). Jo nesutikdamas, kiek nusiminiau. A. Baronas buvo vienas iš mažo skaičiaus kolegų, su kuriais užsirišdavo keista kalba: ne vien apie braižinius, ne vien apie egzaminus ar pasilinksminimus, bet dar ir apie šį bei tą iš kitokio pasaulio. A. Baronas, net paskaitas užsiminęs, naudodavo skirtinges (Nukelta į 4 psl.)

Rašytojas laiko tėkmeje

(Atkelta iš 3 pusl.)

nius žodžius, kurie neskambėdavo taip sausiai, kaip kitų kalbose. Mane labiausiai traukė jo pomėgis liesti bendresnes, platesnes temas, visus gyvenimo iškeliamus klausimus, apie kuriuos jis turėdavo gana originalias nuomones ir drįsdavo jas tarti.

Tie keli susidūrimai paliko dar vieną įspūdį: tasai vaikinai nebijojo parodyti savo vidaus, nieko neslėpė ir nedaillino. Jo laikysena tarsi porino: mane matai, bet ir patys nesidangstyki; jei bus bendrų siekių, liksimė bičiuliais; jei esame svetimi, kam stengtis?

Vokietijos stovyklinė era

Vėl praėjo keleri metai. Priduso Antrasis pasaulinis karas, aptilo frontai, kareiviai metė šautuvus lauk. Tik vargas nesiliovė, tik nesibaigė žmonių maištai. Tada mūsų nemažas skaičius, praėjusios audros kažkaip Vokietijon numestas, blaškėsi po miestų griuvėsius, net nemėginamas atsipėti, kas laukia už vienos ar kelių dienų.

Prisiglaudžiau Kempteno DP stovykloje. Ten sutikau dzūką Cezarį Surdoką, jau patirties turintį žurnalistą, pradėjusį leisti rotatorium spausdintą dienraštį laikraštėli, kuriam žinias iš radijo aparato sugaudydavo daugiausia pats redaktorius. Retkarčiais pasirodydavo ir žurnalo pobūdžio "Alguvos baras", užpildytas beveik tik Kemptene gyvenančių, literatūrą ir raštą mėgstančių piliečių. C. Surdokas prisimė mane retkarčiais patalkininkauti. Sutarėme, dirbome.

Turiu jau 1945 m. pabaigoje iš Hanau rašytą A. Barono laišką, kuriame aptaria kažkaip jo gautą "Alguvos barą". Jis ir dabar drąsus, pasitikęs, redaguoją humoro leidinėlių "Ožį", kuriąs vaikams eilėraščių.

"Jei karas nebūtų supurvinęs, būtume jau ką nors sulipdę geriau. Na, bet mes dar kalnus nuversim, mes dar maršas išbraidsim, ypač jei, kaip Tu sakai, lietuvišką parugę pamatysim", rašė jis apie bendrą situaciją. Savo darbų neišniekino ir literatūriniais polinkiais pasitikėjo. Štai vėliau, matyt, mano prašytas ką nors prisūsti "Alguvos barui", mini: "Išrašau trejetą eilėraščių. Gal ir nėra jie geri, bet gal būtų ir gana neblogi, jei nebūtų tematika per šiuos pastaruosius mėnesius pasenusi." Toliau: "Zinai, Vyta, vėl pradėjau reikalo verčiamas vaikams rašyti. Dabar turiu linksmą 64 posmelių (ketureilė) poemėlę, kurią žada visai padoriai spausdintų su iliustracijomis iki Velykų išleisti. Zinai, gal kartais ir neišeis. Aš vėliau Tau jos rankraštį nusiųsiu pakaityti." O dar vėliau: "Zinai, Vyta, atėjo daug kilnių idėjų į galvą."

Nors tuo laiku visų DP nuotai kas gerokai slėgė nežinia, A. Baronas nesiskundė, neverkdavo, nedejavo. Tik vieną kartą — vieną, vienintelį, kiek su juo esu susirašinėjęs, — pasirodė kiek skausmo. "Siandien baisiai blogas ūpas," rašė 1946 m. vasario 12 d., "ir bijau, kad laiškas neišeitų kiauiliškas. Mano gyvenimas buvo per daug prastas, palyginti pagal kitų draugų. Tu mo keisi normaliomis sąlygom, Tu matei geriau vieną dalyką, kitą blogiau, o aš esu sulipdytas iš daugelio mokėjimų ir daugelio nemokėjimų, ir jei nežinočiau amato, kuris gal man gyvenime ir bus nereikalingas, manyčiau, kad esu baises žmogus, kuriam verta tik mėšlą vežti. Gyvenimas vienus glosto, kitus kiauilina, ir aš esu iš pastarųjų tarpo. Pavyzdžiui, mokiausi baisiai nepaprastom sąlygom, o mokytiš biai norėjau".

I laiško pabaiga pasiteisino: "Dažnai nelaimė kimba tik tiuos, kurie neturi laimės, atsiet, kaip ir velnias ateina tik pas tuos, kuriuos Dievo malonė yra apleidus. Velniai žino, Vytautai, esu negirtas, bet daug laišku rašiau Vokietijoje negirtas, ir visi buvo ne tik neliūdni, bet juokingi. O šis graudus kaip žaltys išėjo."

Bet tai viskas, kiek girdėjau A. Baroną pačiuolbant tikrai liūdnomis gaidomis. Tiesa, jis ne eigdavo užsiminti skurdaus ankstyvosios jaunystės laikotarpio, bet apie jį kalbėdavo be skundo, dažniausiai su humoru, juokdamasis.

Didieji šuoliai

Kai iš DP stovyklų laivais ir plaustais atlingavom į Ameriką, gal nustebinti naujo pasaulio keistenybių, gal skatinami noro pasigirti, dar kurį laiką į visas puses svaidėmės laiškais. Taigi, greitai Philadelphiajion pas mane atsimušė žinia, kad A. Baronas laimingesnis, — nusėdęs tiesiai lietuvių sostinėje, Chicagoje. O štai ir jo pavardė ėmė garsintis laikraščiuose, — buvusių kariuomenės žmonių nepasitenkinimui, jis griebėsi aiškinti karinius

Frankfurto zonos universitetų lietuvių studentų atstovybė 1948 m. Vokietijoje. Iš kairės į dešinę: Jonas Vildzius (dabar Australijoje), Eugenijus Bartkus (dabartinis Alto pirmininkas), Aloyzas Baronas ir Vytautas Čirpulis.

klausimus, juos daugiausia iš neišgiamos pusės atsukdamas. Šių poleminių straipsnių autorius šeštadienio "Drauge" virsdavo juok dariu dr. S. Aliūnu, mielai skaitomū, nes tada, matyt, humoro žanran jis kreipdavo rimtą dėmesį.

Tuojuo pat gavau paskaityti jo dvejų pirmųjų knygų rankraščių ir tapau stambokai nustebintas. Juose keliamos mintys buvo drąsios, savitos. Gražindamas rašiau jam: Puiku! Mūsų literatūroje esi toks pirmas keistuoilis. Tik sakinius apdailink ir tuojau pat atspausk.

Knygos pasirodė greitai. Dauguma atsiliepimų buvo geri arba net labai geri. Tiesa, nauji vardai visada esti sutinkami atsargiai, tad ir jį kažkas pasveikino nepalankiai. Prisimenu, man dėl jo teko pasiginčyti su vienu žmogum iš tuolaikinių "Aidų" ir gerokai susikirsti su "žemininkų" atstovu. Tačiau A. Barono knygos gimė viena po kitos, autoriaus literatūrinė galia kilo, ir jis vikriai išoko pripažintųjų, jį anksčiau kiek kirtusių kūrėjų tarpan. Tik truputį krūptelėjau, kai pats A. Baronas, jau išpilietinės rašytojas, kažkodėl ėmė žnaibyti J. Gliuadą, tremties literatūrai talpininkaujantį ne juokais ir nežaidžiant.

Dar labai ankstyvais metais, kai retas turėjome nuosavus namus ir, tur būt, dar nesupratome taupymo magijos, A. Barona atsikviečiau dalyvauti literatūros vakare Philadelphiajioje. Paskaitė jis čia, pasiklausė publikos pliojimu, paplepėjome ir paskutinį kartą nuosirdžiai pabuvojome.

Dabar, netyčiomis su A. Baronu susitikus, kalbos atsiranda mažiau. Tur būt, laikas aižo ne tik akmenį dirvoje, bet naikina ir jaunystės ryšius.

Pažintas žmogus

Jau gerokai metų nuygventa, ir jų vaga lyg tyčiomis kraipėsi tarp žmonių. Bežemio kalvio sūnus vaikystėje sukinejau apie neturtingus Dzūkijos ūkininkus, kurie suveždavo padargus taisyti. Tik gavęs atestatą, gal dvi savaites, atsitiktinai pasitaikius, valgydavau pusryčius su ministru, didelės pagarbos ir kuklumo užgožtas. Šešis metus mokiau gimnazistus, — geriausia proga šūtkiti brestančius jaunuolius ir jų tėvus. Šiame krašte profesija privertė kartkartėmis tarp amerikiečių pabuvoti. Net kažkada užkliūta arešte, trumpai vargti internate.

Pasaulio žmonės tikrai margi. Juose galima rasti draugų, priešų, herojų, išdavikų, keistuolių ir tipų, kurie vieną dieną būna angelais, o sekancią — jau kipšo odą užsimana.

Vis dėlto, daugumą sudaro įprastinis "normalus" žmogus. Jis truputį pasidžiaugia, truputį pavargsta; daug aukojasi, šiek tiek suklysta; rodo širdį, bet savęs ne-

Nepriklausomos Lietuvos kariuomenė 1920 metais apkausuose fronte prieš lenkus. (Iš Br. Kvicklio archyvo)

ATEITININKIJOS ŠEŠIASDEŠIMTMEČIUI

Ateitininkai kovoje dėl Lietuvos laisvės

KAZYS ALIŠAUSKAS

1910 metais įsikūrusi lietuvių moksleivių ateitininkų organizacija gana trūpmu laiku (per 7-8 metus) ir nepalankiose sąlygose išaugo į galingą sąjūdį. Ateitininkija buvo stipri ne skaičiumi, bet nepalaužiama morale. Ji kovoje dėl Lietuvos laisvės 1918-1920 m. pasireiškė dideliu aktyvumu, jūdrumu, drausme, talkinant Lietuvos kariuomenei organizacijos darbuose ir kovoje su priešais.

Negaliu pamiršti vieno iš ateitininkų vadų — Vytauto Endziulaičio — Voronežo mieste, Rusijoje, 1918 m. pasakytų pranašišku žodžių: "Kai sugrįšime į Lietuvą ir kai mus kas nors griebės už gerklės, mes turėsime kurti žalią ar geltoną armiją, o tam reikalui turime jau dabar ruoštis." Voroneže esantys ateitininkai buvo Endziulaičio paraginti organizuoti apylinkėms bei apskritims, pasirinkti pirmininkus, kad, sugrįžus į Lietuvą, organizacinis darbas ir susižinojimas

nepakriktų. Iš tikrųjų, vėliau visa tai turėjo didelės reikšmės. Tai buvo gabus organizatorius, patmi, bet nepalaužiama morale. Ji kovoje dėl Lietuvos laisvės 1918-1920 m. pasireiškė dideliu aktyvumu, jūdrumu, drausme, talkinant Lietuvos kariuomenei organizacijos darbuose ir kovoje su priešais.

Sugrįžę iš Rusijos 1918 m. vasarą, ateitininkai įsijungė į vietines ateitininkų organizacijas kuopeles. Narių skaičius padidėjo. Gaila, kad nebeturiu po ranka statistinių žinių ir negaliu jų duoti. Ateitininkų tada buvo keliolika šimtų, bet ne tūkstančių. Pamenu, kad jauniausios kuopelės buvo Marijampolėje, Panevėžyje ir Kaune.

(Nukelta į 5 pusl.)

SAVERS SAVE. SPECULATORS WORRY.

WHAT IT MEANS TO BE A STANDARD FEDERAL SAVER...

Starting a savings account with Standard Federal is the beginning of a new experience... an experience of complete confidence and assurance. It's the big reason so many savers come to Standard Federal. They are confident in the management which has made Standard among our nation's most respected and strongest savings institutions. They know they can get their hard-earned savings whenever they need them. Our record of over 61 years of safety and ready availability of funds gives them confidence in knowing that they can have their money at any time. And what is equally important is that they will get back every dollar they saved in full... plus interest (currently the highest rates allowed by law). If you are looking for a good, sound, proven investment, free of the dangers of wild market fluctuations, consider a savings passbook or certificate account at Standard Federal. Join the over 60,000 savers who can look with satisfaction and assurance to a growing insured savings account at this outstanding savings institution — Standard Federal.

	ANNUAL YIELD	ANNUAL RATE	MIN. BALANCE	MIN. TERM
CERTIFICATE ACCOUNTS	6.18%	6.00%	\$5,000	TWO YEARS
DEFERRED INCOME PLAN ALSO AVAILABLE	5.92%	5.75%	\$1,000	ONE YEAR
PASSBOOK ACCOUNTS	5.39%	5.25%	\$50	3 MONTHS
can be added to at any time	5.13%	5.00%	NONE	NONE

- Highest savings interest rates allowed by law
- Compounded Daily (Paid Quarterly)

ASSETS OVER \$145,000,000. RESERVES OVER \$12,400,000.

STANDARD FEDERAL

Savings and Loan Association of Chicago
4192 Archer Avenue at Sacramento ■ Chicago, Illinois 60632 847-1140

SERVICES ■ A Variety of Insured Savings Plans ■ Home Mortgage Loans ■ Christmas Club Accounts
Vacation Club Accounts ■ Travelers Checks ■ United States Savings Bonds
■ Free Savings Transfer Service ■ Free Parking
OFFICE HOURS ■ Monday & Thursday, 9 a. m. to 8 p. m. ■ Tuesday & Friday, 9 a. m. to 4 p. m.
■ Saturday, 9 a. m. to 12 Noon ■ Wednesday, no business transacted

1970 metų nauja geriausia dovana

Lietuvon Specialūs Rublių PAŽYMEJIMAI

DIDŽIAUSIOS VERTES

Jūsų giminėms galės viršyti, ką jie nori V. neshposytorg. Užsienio valiutos krautuose už pusę kainos arba net pigiau. Mes dabar išleidome NAUJĄ katalogą su labai nuplėntomis kainomis — žemiausias U.S.S.R. Reikalaukite šio naujo katalogo — JIS NEMOKAMAS — patys pamatysite. Jūs sutiksite, kad SPECIALŪS RUBLIŲ PAŽYMEJIMAI YRA GERIAUSIA PAPAŠTA III GREIT.

SPECIALŪS RUBLIŲ PAŽYMEJIMAI pristatomai jūsų giminėms į namus laike 3-4 savaitėjų. Ant jų vardas nepažymėtas ir jais gali naudotis, bet kas, bet kada, bet kur.

KAIP UŽSAKYTI? Galite užsakyti bet kokį skaičių SPECIALIŲ RUBLIŲ PAŽYMEJIMŲ po \$2.13 už viena. Ši yra pilna kaina, jokių kitų įslaidų nėra. Arba galite slūsti mums bet kokią sumą doleriais ir mes pakaisime PILNAI GARANTUOTA. Mes turime 20 metų prityrimo šioj srity ir daugelį tūkstančių patenkintų klientų. Mes garantuojame, kad ir jūs būsite pilnai patenkinti NUOSIRDŽIU IR PATIKIMU PATARNAVI MU.

Užsakykite dabar. Užsakykite tik per

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street
Second Floor
New York, N. Y. 10010

Tel.: 982-1530

Reikalaukite mūsų nemokamo naujo katalogo. SVARBU: Imame užsakymus automobiliams ir butams.

SACRED HEART SCHOOL

Resident School For Boys
Grades 4 Through 8
BROTHERS OF THE SACRED HEART SCHOOL
ANDOVER, MASS. 01810

PETE'S AUTO REPAIR

Taisoma — Motorai, automatinės transmisijos, stabdžiai, Generatoriai, starteriai, Motor Tune-up. Ir kiti patalysimai. PETRAS PIŠNYS, sav. 6211-15 S. Damen Ave. Tel. 737-3988.

NAMŲ TAISYMO DARBAI

Stalniai, dažymo ir visus kitus darbus atlieka lietuviai — labai prieinama kaina. SKAMBINTI RE 7-9615

Ateitininkai lasvės kovose

(Atkelta iš 4 pusl.)

tikslui pasiekti, pradėjau nuo gruodžio 30 d. rūpintis sukurti kokią nors centrą. Kurti naują būvį per sunku, o, kol jisai įgytų visuomenės pasitikėjimą, laukti nebuvo laiko. Todėl volens nolens reikėjo pasinaudoti kuo nors jau seniai žinomu visuomenei. Tokie man buvo žinomi ateitininkai ir aušrininkai, ypač pirmieji, kurių eilėse teko man pačiam Vilniuje dirbti."

Kuriuo būdu karin. V. Grigaliūnas — Glovackis kreipėsi į ateitininkus ir kuomet jisai susipažino su ateitininkais, patirtį neteko. Manau, kad tai buvo Vilniuje 1918 m. pabaigoje. Spėjau, kad keletas veržlesniųjų ateitininkų pirmieji atvyko į 2 pėst. pulką Kaune, išgirdę vyriausybės šaukimą stoti į krašto apsaugą. Draug su jais buvo ir neateitininkų, daugiausia kaimo jaunimo. Karin. V. Grigaliūnas — Glovackis (2 pėstininkų pulko vadovas) sutiko juos su džiaugsmu, paragino dar daugiau draugų sukviesti. Į 2 pėst. pulką tada savanoriais stėjo apščiui Marijampolės, Vilkaviškio, Kauno ir kitų vietovių moksleivių ateitininkų. Buvo tuoj sudaryta keletas būrelių po 5-7 vyrus, sumanesniam vadovaujant, ir pasiūsta į kaimus, miestus ir miestelius, kad ten jie verbuotų savanorius. Į kariuomenę stėjo taipgi daug Pavašario sąjungos jaunimo. Apie atvykstančių į kariuomenę savanorių nuotaiką karin. V. Grigaliūnas — Glovackis šitaip rašo: "Visuomenės didžiulia, vos tik išgirdo šaukimą iš Kauno, tuoj pradėjo plaukti į Daukanto gatvę 5 Nr. būriai jaunuoliai, vainikuotų ir su dainomis, nors ir menkai apsivilkusių, bet su karšta meile širdyje, su žėrinčiomis akimis, jausmingu ūpu..."

Taip buvo 2 pėstininkų pulke, kuris kūrėsi Kaune. Idomią organizavosi ir Panevėžio batalionas, kuris vėliau išaugo į 4 pėstininkų pulką. Panevėžio srities apsaugos viršininku buvo paskirtas karin. J. Variakojis. Į Panevėžį atvyko iš Vilniaus 1919 m. sausio 2 dieną. Čia, kaip jis pats sako: "padėtis buvo labai neaiški". Mieste ir valsčiuose buvo įsistiegiusios vietos savivaldybės, bet jos neturėjo ginkluotos apsaugos. Vietos bolševikai, kai tik sužinojo, kad prie Panevėžio artėja rusai — bolševikai, pasidaro drąsesni ir naktį iš sausio 6 ir 7 d. paėmė miesto valdymą į savo rankas. Sausio 9 d. Panevėžio miestą užėmė raudonoji armija.

Panevėžyje karin. J. Variakojis išbuvo tik penkis dienas. Tačiau per tą trumpą laiką suskubavo: paskleisti vyriausybės atsišaukimus savanorių stojimo į kariuomenę reikalui, susirišo su jaunomenės organizacijom ir moksleivija. Jaunimo organizacijos pasižadėjo kovą už laisvę remti ir stoti savanoriais į kariuomenę. Iš Panevėžio karin. J. Variakojis su 8 savanoriais pasitraukė į Panedrės kaimą, o iš ten perėjo į Ramygalą, kur stovėjo keletai dienų. Ramygalon atvyko keliasdešimt savanorių, Panevėžio gimnazijos moksleivių. Jų dauguma buvo ateitininkai. Jie atnešė ir žinią, kad, Panevėžį užėmę, rusų bolševikai žygiuoja Ramygalos kryptimi. Savo pažadą anie jaunuoliai išpildė, nežiūrindami, kad priešas lipo ant kulnų.

J. Variakojis tada nusprendė iš Ramygalos pasitraukti į Kėdainius. Pasipriešinti bolševikams negalėjo, pajėgos buvo per silpnos, turėta per mažai šautuvų ir šaudmenų. Į Kėdainius panevėžiečiai atvyko sausio 13 d. Besitraukdamas nuo priešo, būrys išaugo ligi 100 vyrų. Tai rodo, kaip lietuviai buvo pasiryžę kovoti dėl tėvynės laisvės. Būrys apsisistėjo Kėdainiuose.

Ištisinio fronto nebuvo. Iš bolševikų užimtu sričių atvykdavo savanorių, kurie stovėdavo žinių apie priešą stovėjimo vietas,

Sužinoję, kuriuose kaimuose yra rusai — bolševikai, panevėžiečiai nakties metu juos užpuolino. Šiuos puolimus vadindavo tada "ekspedicijomis".

Nuo tų puolimų priešas, panikos apimtas bėgdavo, palikdamas virtuves, šautuvus ir kulkosvaidžius. Puolimą įvykdė, panevėžiečiai vėl pasitraukdavo. Daugiausia buvo puolamos Ramygalos, Krekenavos ir Pociūnėlių apylinkės. Tų puolimų tikslas buvo nervinti ir demoralizuoti priešą, taipgi įsigyti daugiau ginklų. Šių puolimų iniciatoriai, dalyviai ir kartais vadai būdavo Panevėžio gimnazijos vyresniųjų klasių mokiniai ateitininkai. Karininkas J. Variakojis rašo, kad jie buvo: "sumanūs, drąsūs ir drausmingi".

Tačiau ne visur vienodai ir gerai sekėsi. Šiaulių srities apsaugos viršininku buvo paskirtas karininkas Jonas Petraitis. Nuvykęs į Šiaulius, susirišo ne su jaunimo organizacijomis, bet su seniais, vietos inteligentais. Pastarieji, nors buvo ir dideli patriotai, bet be užnugario ir įtakos jaunimui. Tad pagelbėti mažai kai galėjo. Tuo metu Šiauliuose jaunimo organizacijos buvo silpnesnės negu kaimyniame Panevėžio mieste. Tad J. Petraitis Šiauliuose nebesudarė ginkluotos jėgos ir jam teko iš Šiaulių tuščiomis pasitraukti į Kauną. Buvo net bolševikų areštuotas ir trumpą laiką sėdėjo Šiaulių kalėjime. Pasprukti pagelbėjo vietos lietuviai — inteligentai.

Taip buvo 1919 m. sausio mėnesyje. Sunkūs buvo Lietuvai tie laikai, o vasario mėnuo buvo dar sunkesnis. Rusų bolševikai sumanė užimti Kauno miestą, kur buvo įsikūrusi Lietuvos vyriausybė. Bolševikams uoliai talkininkavo ir būrelis lietuvių komunistų, Vinco Kapsuko-Mickevičiaus diriguojamų. Kauno miesto užėmimu bolševikai tikėjosi daug ką laimėti, svarbiausius ir pagrindinius jų tikslas buvo palaidoti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo idėją ir pasiekti Vokietijos sieną.

Puolimą bolševikai vykdė vasario mėnesio pradžioje abipusiu Kauno miesto supimu. Puolė rusų Pskovo divizija, kuri buvo sutelkta Vilniuje ir Ukmergėje. Joje buvo apie 7-8000 vyrų. Lietuvos kariuomenėje tuo laiku buvo apie 4000 savanorių, tačiau mažai turėta ginklų. Ginklų siuntos iš Vokietijos atėjo pavėluotai. Pavyzdžiui, 2 pėst. pulkas, kuris formavosi Kaune, A. Panemunėje, vasario mėnesio pradžioje turėjo apie 1200 vyrų, tačiau jiems teturėjo tik apie 400 šautuvų. Tad į frontą prieš bolševikus lietuviai galėjo pasiųsti tik kelis šimtus vyrų. Laimei, lietuviams į talką atėjo saksų savanoriai, bet taipgi nebedaug, vos keletas kuopų.

Bolševikams puolant, įvyko ir kautynės: vasario 7-10 d. prie Kėdainių ir Šėtos; vasario 9-12 d. — prie Jiežo ir vasario 13-15 d. — prie Alytaus. Lietuvių kovojų su nepaprasta drąsa ir pasiryžimu. Bolševikų puolimai buvo atremti ir jie buvo priversti pasitraukti. Šiose kautynėse dalyvavo daug ir ateitininkų drauge su kitais savanoriais. Ypatingai didele energija, sumanumu ir kantrybe pasireiškė Panevėžio gimnazijos ateitininkai moksleiviai kautynėse prie Kėdainių ir vėliau prie Šėtos.

Kautynės bolševikai pralaimėjo, tad pasitraukė. Perseklioti lietuviai jų negalėjo, nes buvo per silpni. Frontas sustingo ir trumpą laiką stovėjo vietoje. Lietuviai gavę daugiau ginklų, organizavosi ir ginklavosi.

Lietuvos kariuomenė jautė didelį karininkų trūkumą. Buvo įsteigta Karo mokykla, kuri 1919 m. kovo mėn. pradėjo veikti. Į karą mokyklą stėjo tuojau išėjusių ateitininkų. Ją baigę, uopjau išėjo į frontą. Buvo geri ir sumanūs vadai. Daug jų tapo apdovanota Vyčio kryžiaus ordinais.

V. K. Jonynas koplyčioje, Vatikane. Sv. Kazimieras Lietuvos kankinių Nuotr. V. Maželis

NAUJAS SVENTO RAŠTO EVANGELIJŲ VERTIMAS

Pokalbis su Evangelijų vertėju prel. L. Tulaba

— Gerb. Prelate, jūs esate tarp išeivijos kunigų vienas iš pirmųjų gavęs Svento Rašto doktoratą. I domu, ar jūs šalia Svento Keri-

Prel. L. Tulaba

Dalyvavo kovose su bolševikais, bermontininkais ir lenkais.

Nemaža ateitininkų Lietuvos laisvės kovose padėjo ir savo jaunus galvas. Tik greitosiomis čia mintin ateina lakūnas Kumpis, Sideravičius, broliai Matušiai, V. Riauba, V. Dovydasis ir kt. O tokią nepalaužiamą kovos dvasią ateitininkai išlaikė visais laikais, ką liudija ir 1941 metais rusų bolševikų nukankinto Telsių moksleivių ateitininkų kuopos pirmininko H. Žvirzdino testamentiniai žodžiai: "Tos idėjos miršta, dėl kurių niekas nemiršta".

Kovoms dėl Lietuvos laisvės pasibaigus, vieni iš ateitininkų iš kariuomenės pasitraukė, kiti pasiliko ir toliau joje. Tačiau, kaip pasilikusieji, taip ir pasitrau-

miero kolegijos vadovavimo bei administravimo pareigų turite progų dar dirbti ir savo išeivijos mokslo specialybės srityje?

— Esu pirmtinis ne tik tarp išeivijos kunigų, bet aplamai pirmas tarp lietuvių kunigų pasiekęs Svento Rašto doktorato laipsnį.

Darbas mano specialybės srityje yra ne tik man prie širdies, bet taip pat šiuo metu, ryšium su liturgija, turis gyvybinės svarbos. Rengiant naujus liturginius tekstus, turime duoti tiek kunigui, tiek pamaldų dalyviams į rankas mišių Lekcijų ir Evangelijų atitinkamas ištraukas. Senasis vertimas, deja, yra ne visai tiksliai išreiškęs kai kurias frazes. Dėl to, atnaujinant liturgiją, reikia ir naujų, tinkamų tekstų. Tai rei-

šė iš kariuomenės, didžia dalimi pasistengė baigti vidurines mokyklas. Kai kurie karininkai baigė aukštąsias karo mokyklas (Karo akademijas) užsienyje ir tolimesnėje karo tarnyboje pasiekė generolų laipsnius. Pasitraukusių iš kariuomenės taipgi daugelis baigė aukštąsias mokyklas užsienyje arba Lietuvoje. Jų tarpe buvo žymių daktarų, teisininkų, inžinierių ir kitų profesijų, buvo net ir profesoriais tapusiu.

Zinome ir matome, kokią reikšmę kovoje dėl Lietuvos laisvės suvaidino ateitininkai ir aplamai jaunimo organizacijos. Tai suprasdami, turime dabar stiprinti ypač jaunimo organizacijas, jas visokeriopai remti, o jos dar kartą iškovos ir atstatys laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą.

kia, mums reikia naujo Svento Rašto vertimo, iš kurio galėtume parinkti kiekvienai dienai atitinkamus tekstus.

— Ar jūs ryžtatės išversti visą Sventą Raštą?

— Mano gyvenimas yra per trumpas išversti naujai visą Sventą Raštą. Dėl to aš turiu ribotą tik Evangelijų vertimu. O mums vis dėlto reikia turėti visą Sventą Raštą. Todėl būtina sudaryti redakcinį vienetą iš trijų — penkių asmenų. Juk mes turime Svento Rašto studijų. Tik reikia juos suburti ir sudaryti tam darbu sąlygas. Bendromis jėgomis ir pasidalinę darba, galėtume nesunkiai pasiekti didelių rezultatų. Juoba, kad aš turiu jau parengs įvadus visoms Senojo ir Naujojo Testamento knygoms. Turiu taip pat parengtus paaiškinimus visoms istorinėms Senojo Testamento knygoms.

— Kaip sekasi Evangelijų vertimas?

— Svento Rašto vertimo darbas reikalauja susitelkimo ir išsumo. O mano turimos rektoriatavimo pareigos ir kiti nuolatiniai reikalai labai trukdo man susitelkti ir prie vertimo ilgiau prisėsti. Todėl vertimui skiriu tik nuo tiesioginių pareigų atliekamas valandas. Tačiau esu jau išvertęs ir spaudai paruošęs Sv. Jono Evangeliją. Ji yra Kristaus mokslui pagrindinė ir studijinė. Kitos, būtent Sv. Morkaus, Sv. Luko, Sv. Mato Evangelijos yra daugiau istorinio pobūdžio. Jų vertimas vyks sparčiau.

— O kaip bus su apaštališkais laiškais, kurių tekstai yra naudojami mišiose kiekvieną dieną?

— Jų vertimą turėtų atlikti kuris kitas Svento Rašto specialistas, nes aš vienas vargiai besuspėju

juos išversti iki naujų liturginių tekstų Lekcionaro išleidimo.

— Versdami Evangelijas, ar naudojate originalia graikų kalba rašytus tekstus, ar gal tenkinatės oficialiai Bažnyčios patvirtintu Vulgatos lotynišku vertimu?

— Nors prieš akis turiu palyginimui keletą kalbų išleistus tekstus, bet Evangelijas verčiu tik iš originalaus graikiško teksto.

— Kuris iš daugelio kitomis kalbomis tekstų yra artimiausias

mūsų kalbos dvasiai savo stiliu mi ir konstrukcinėmis formomis?

— Esu įsitikinęs, kad savo dvasia ir konstrukcinėmis formomis artimiausias lietuvių kalbai yra graikiškasis tekstas. Mes turime nuostabiai atitinkančias graikiškąjį konjungtyvą mūsų tariamosios ir geidžiamosios nuosakos formos. Kai kitos kalbos graikiškojo veiksmožio konjungtyvo formai išreikšti vartoja ištiesą sakini, mes tuo tarpu turime lygiai to- (Nukelta į 7 pusl.)

HIGH RATES
Paid Quarterly

5% PASSBOOKS
\$1,000 minimum INVESTMENT BONUS PLAN

6% \$5,000 minimum 2 YEAR CERTIFICATE
5 3/4% \$1,000 minimum 1 YEAR CERTIFICATE

Savings Insured to \$20,000
Highest reserves

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
1071 Archer Avenue Chicago, Illinois 60632

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
J. LIEPONIS

FURNITURE CENTER, INC.
Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais uždaryta.

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET Tel. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS. RADIO STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS
SPAI VOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ
IR KITAS USSR DALIS,
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS
FIRMOS
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1536 BEDFORD AVE.	—	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	—	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	378 MARKET STREET	—	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	—	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	962 BLECKER STREET	—	HU 6-2518
FARMINGDALE, N. J.	1900 FLEET STREET	—	DI 2-4240
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	—	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TILGHMAN STREET	—	HE 5-1654
LOS ANGELES 4, CAL.	159 SO. VERMONT AVENUE	—	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	—	HU 6-2518
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	—	DI 2-4240
BUFFALO 12, NEW YORK	701 FILLMORE AVENUE	—	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAA AVENUE	—	365-6780
HARTFORD 6, CONN.	122-126 HILLSIDE AVENUE	—	249-6216
JERSEY CITY, N. J.	219 MONTGOMERY ST.	—	HE 5-6368
SYRACUSE, N. Y. 13204	515 MARCELLUS STREET	—	475-9746
CLEVELAND 15, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	—	PR 1-6696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAA AVENUE	—	365-6740
SO. BOSTON, MASS.	396 W. BROADWAY	—	AN 8-1120
TRENTON 10, NEW JERSEY.	1152 DEUTZ AVENUE	—	EX 2-0306
RAHWAY, N. J.	47 E. MILTON AVENUE	—	581-8997

SAVE AT

Mutual Federal Savings and Loan

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60608
Peter Kazanauskas, President Tel. 847-7747

OFFICE HOURS
Monday, Tuesday, Friday, 9 A.M. to 4 P.M.
Thursday, 9 A.M. to 3 P.M.
Saturday, 9 A.M. to 1 P.M.
No Business Transacted on Wednesday

6% ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$10,000. OR MORE, 2 YEAR MATURITY

5% PER ANNUM PASSBOOK ACCOUNT

Paid and Compounded Quarterly
NOW INSURED TO \$20,000.

INSURED UP TO \$20,000

65th ANNIVERSARY

"Grandinėle" Teatro de Colon scenoje. Bogotoje, Kolumbijoje.

Grandinės triumfas Kolumbijoje ir Venecueloje

Aukštą meninį lygį pasiekusio tautinių šokių grupė Grandinėle savo kelione į Kolumbiją ir Venecuelą sukėlė plataus susidomėjimo ne tik tuose kraštuose, bet ir šokėjų kaimyninėje JAV spaudoje. Clevelando dienraštis "The Plain Dealer" jų kelionei sektį net buvo paskyręs savo laikraštiniškę Jane Scott, kuri kartu su jais vyko ir tame dienrašty plačiai ir pagarbiai atsiliepė apie Grandinėle.

Dar prieš išvykimą ji aprašė Sovietų nesėkmingas pastangas sukliudyti jų kelione, pagyrė Grandinėle už rūpestingą eilės metų darbą ir už sėkmingas pastangas sutelkti \$15,000 savo kelionei. Pažymėjo, kad jiems kelionės dokumentais apsirūpinti gražiai padėjo senatorius W.B. Saxbe ir garbingai suminėjo Grandinėles vadovą Liudą Saigį.

Trankus klumpakojis Medeline

Laikraštiniškė J. Scott buvo pašalietė stebėtoja ir todėl dar labiau objektyvi. Savo straipsniuose "The Plain Dealer" ji rašo, jog Medeline vos "nebuvo nugriautas miesto teatras" dėl gausumo žmonių, besidominčių Grandinėles spektakliu. Šokėjai dėl šilimos išgėrė galionus vandens. Jų amžius buvo 15-21 m. Jie atliko 19 šokių. Trankiai su klumpėmis šokant klumpakojį, net keletas scenos lentų įlanko.

Milijoninis miestas atvėrė širdį

"Pusanro milijono gyventojų miestas — Medellinas — atvėrė širdį ir namus klevelandiečiams", rašo Scott. Grandinėle aerodrome sutiko lietuvių atstovai su orchidėjomis, vaišino lietuvių centurūmuose. Juos pasikvietė miesto majoras, senatorius, jie buvo pagerbti piliečių surengtame bankete. Grandinėle taip pat davė labdaros koncertą našlaičių labui.

Laikraštiniškė Scott cituoja kolumbiečio "El Columbiano" redaktoriaus ir leidėjo Julio Hernandez žodžius: "Ši šokėjų grupė buvo taip šviežia ir graži. Mes nesame turėję tokio spektaklio, kaip šis".

Kvapą užėmė sekė lietuviškus šokius

Aprašydama Grandinėles pasirodymą Bogotoje, laikraštiniškė Scott pažymi, kad žiūrovai stebėjo kvapą užėmę, bet ir šokėjams toje vietoje, kur yra 8,659 pedų aukščiau jūros lygio, tarpais stigo oro ir už scenos buvo du tankai deguonies, kuriuo kai kurie šokėjai pasinaudojo, užkulis spausdami deguonies kaukes prie veido.

Andų kalnuose ir druskos bažnyčioje

Kolumbiečiams buvo maloni staigmena, kad Grandinėle atliko jų tautinį šokį "La Cumbia". Bogotoje tą Grandinėles 50 asmenų grupę pietumis pagerbė Lietuvos generalinis konsulas St. Strutis, pakviesdamas į ištaingą Karių klubą, o paskiau į gegu-

žinę savo namuose. Svečiai kabelio traukinėliu buvo iškelti į Andų kalnus ir apžiūrėjo 400 metų senumo druskos kasyklose iškal tą katedrą Zapaquiros apylinkėse.

Kolumbiečiai buvo taip patenkinti Grandinėles atsilankymu, kad JAV ambasados spaudos attache Walter Bastian pratarė: "Mes kur kas daugiau laimime šitokių kultūrinių pasikeitimų, negu šimto milijonų dolerių pasikola".

Pats laikraštis "The Plain Dealer" parodė daug šilimos Grandinėlei. Birž. 12 d. paskyrė net ištiesą puslapi, įdėdamas tris stambias nuotraukas, pažymėdamas, kad dailūs lietuviški mergaičių kostiumai kainuoja apie 300 dol.

Sužavėta Kolumbijos ir Venecuelos spauda

Daug susidomėjimo Grandinėle rodė — Kolumbijos ir Venecuelos spauda. Be jau anksčiau minėtųjų, turime po ranka Kolumbijos sositinės Bogotos laikraštį "El Tiempo", kuris įsidėjo stambia mūsiškių nuotrauką su labai prielankiu pagarsinimu mūsų šokėjų pasirodymo. Kitas Bogotos laikraštis — "El Siglo" įsidėjęs Grandinėles mergaičių didelę nuotrauką, gyrė šią šokių grupę, jos vadovą ir kartu su Grandinėle populiaris dainas sklandžiai dainuojančią solistę Al doną Stempužienę.

Gubernatorius ir parlamento prezidentas giria lietuvius

Valencijos miesto (Venecueloje) laikraštis "El Regional" stambų savų puslapi skyrė "Grandinėles" garbei, įdėdamas nuotrauką, užimančias skersai visas puslapio skiltis, tekste gi skelbdamas apie spalvingus, preciziškus lietuvių tautinius šokius, apie neužmirštamą Grandinėles spektaklį. Skelbė apie gubernatoriaus dr. F.G. Mendez ir seimo prezidento dr. F.L. O. Delgado suroštus Grandinėles garbei pietus, kuriuose tie aukštieji Venecuelos pareigūnai pasakė kalbas, išgirdami dailių "Grandinėles" kultūrinį pasirodymą ir reikšdami pasitenkinimą, kad galėjo stebėti šį vertingą tradicinį meną. Laikraštis pažymi, kad tie aukštieji venecueliečiai atsiveikino, tardami lietuviškas frazes: "Ilgiausių metų" ir "Sudie"; laikraštis duoda ispanišką paaiškinimą, ką tie lietuviški žodžiai reiškia. Rašo, kad talentingi lietuvių jaunuoliai parodė savo pasitenkinimą nuosirdžiu priėmimu, pareikšdami, jog jie išvyksta su geriausiais išpūdžiais ir pilni dėkingumo, su viltimi vėl kita proga atsilankyti.

VIENA PROGA GYVENIME

uždirbti \$50 į dieną, plius \$250 automobilo išlaidoms — padavinėjant pagal užsakymą pritaikintus šybra. Eite stankėlius, gojstėtukus ir maudymosi rūbus. Dėl nemokamo pritaikymo arba daugiau informacijų kreipkitės į Maggie McGovern, (312) 964-0686 arba 852-1911. Est. Pennyrichers kviečiamos (347) Penny-Rich Bras & Girdles 40% nuolaida.

Laikraštis pažymi, kad Grandinėle, po pasirodymo Maracay ir Caracaso miestuose ir davus specialią programą valstybinėje televizijoje, grįžta atgal į Clevelandą.

Laimėta naujų draugų mūsų pavergtai tautai

Sklandant tuos visus amerikiečių ir kolumbiečių bei venecueliečių spaudos puslapius, ryškiai matyti, kaip didelį darbą atliko Grandinėle, kaip vertas pagarbos L. Sagys ir kiti jos vadovai, paruošę tokią puikią programą, kuri taip skaidriai pagarsino lietuvių tautos vardą ir laimėjo daug naujų draugų mūsų pavergtai tautai.

Drauge reikia pasidžiaugti inž. Br. Nainio vadovaujamos Liet. Bendruomenės iniciatyva, globojant šią vertingą mūsų meninio atžalyno kelionę.

Venecueloje mūsų Grandinėlei daugiausia teko bendrauti su oficialiais žmonėmis: gubernatoriais, generalais, divizijos vadu. Po visus miestus, kur buvo gastrolių, Grandinėlei patarnavo kariuomenės mašinos, net ir nakvynė savo patalpas davė, viską nemokamai, už tai Grandinėle Maracay mieste davė spektaklį kariams ir gyventojams. Buvo panaudota jaučių kovų stadionas.

ANT ATLANTO VANDENYNŲ KRANTO

Kas nori, nors trumpam, pabėgti iš didmiesčio ir surasti ramaus ir gaivinančio poilsio, tas nepravažiuos pro Tomkų vasarvietę, kuri yra ant pat Atlanto Vandenyno kranto ir turi visas sąlygas, apie kurias kiekvienas didmiesčio žmogus per ilgus metus svajoja.

Dėl smulkesnių informacijų rašykite: V. Tomkus, 700 Ocean Dr. Juno Beach, North Palm Beach, Florida, 33403 arba skambinkite: 305 — 844-3388. (sk.)

MARQUETTE PHOTO SUPPLY IR MEGEJAMS

Daug sutuopysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progal. Pilnai užtaigyt foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad ir ketvirtad vakarais iki 9 val.

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PProspect 6-8998

Arenoje specialiai įruošė scena, įvedė šviesas, atgabeno pianiną. Žiūrėjo 4,000 žmonių.

Kolumbijoje Grandinėle patyrė labai daug šilimos šilumos. Jie pasakojo, kad neseniai ten gastroliavusios filipiniečių ir meksikičių tautinių šokių grupės buvo apvyvusios žiūrovus, tačiau lietuvių vaizdą pataisė. Kolumbijos teatralai ypač gyrė lietuvių tautinių šokių choreografiją, linijų, ratelių išradimą. Ypač susidomėjo Columbo-Americano instituto direktorė Sonia Usoria, kuri turi kolumbiečių tautinių šokių grupę ir visur gastroliuoja. Ji Grandinėle išmokė kolumbiečių šokio "La Cumbia", o L. Sagys net dvi valandas mokė ją lietuviškų taut. šokių. Ypač jai patiko lenciūgėlis, blezdingėlė. Ji rengiasi su savo grupe suruošti lietuviškų šokių spektaklį ir įprastai parūpinti muziką, aprašy-

mus ir tautinių rūbų pavyzdžius; kad jie patys galėtų jais apsirūpinti.

Grandinėle susidomėjo ir Intercultura direktorius H. Gutierrez Luzardo, kuris su partneriu turi daugelį Kolumbijos teatrų ir rūpinasi pastatymais apskritai Kolumbijos teatruose. Jis ateiptyje mielai sutinka imtis lietuvių spektaklių reprezentacijos.

Grandinėle per 12 dienų davė 7 spektaklius, vis kitą vietą. Tarp jų dar vyko priėmimai, kelionės, tai įtampa buvo didelė, bet visi buvo patenkinti. Lietuvių grupė buvo labai gerai priimta, gavo puikius viešbučius, gerą maistą, turėjo pramogų, net ir pasimaudyti galėjo.

Patį kelionė kainavo 18.000 dol., paruošimas išvykai — dar 1.000 dol. Grupės nariai, atnešdami po 100 dol., sudėjo 5.000 dol., Grandinėles išdas davė 4.000 dolerių, aukų gauta 10.000; dau-

giausia aukojo L. Bendruomenės cesty — 200 dol. Kelionė lėšų skyria; iš pavienių stambesni — pareikalavo, tačiau lietuvių kulpo 250 dol. — dr. Kazickas, dr. tūrinis laimėjimas — doleriais Skrinskas; Maironio klubas Wor- neišmatuojamas. J. Daugailis

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines —
Checkwriters
Nuomoma — Paruota — Taisoma
NAUJOS NAUDOTOS
Virs 50 m patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.
2400 So. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginia 7-7258 - 59

LIETUVISKAS RESTORANAS, kuriame GAMINAMI LIETUVISKI VALGIAI.
Atdara nuo 6-tos valandos ryto iki 8-tos valandos vakaro.
Pirmadieniais uždaryta
"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

 foto V. MAŽELIS
• vestuvės: spalvotė ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
• portretūra
• meno darbu nuotraukos ir kiti foto patarnavimai
Tel. — HY 7-4677
422 MENAHAN STREET — RIDGWOOD, N. Y. 11237

since 1914...
MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
400 ARCHER AVENUE CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4479
5% PASSBOOK SAVINGS — All Accounts Compounded Daily — Paid Quarterly
6% 2-YEAR SAVINGS CERTIFICATES (Minimum \$5,000)

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. Lafayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE
5 1/4% **5%**
Mokamas už Vienų Metų Certificatų sąskaitas Minimum \$5,000.00
Naujas ankštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.
PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. ... 9 v. r. iki 9 v. v. ANTRAD. ir PENKTAD. ... 9 v. r. iki 5 v. v. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kt. namams reikmenų.
LIETUVIŲ ISTAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad. nuo 9 iki 6 val. sekmad. atdara nuo 11 iki 6:30 val. po pietų.

Fotografas žavioms nuotakoms
The Paul Studio
MODERN. FOTOGRAFO NAMAI
SEIMOS PORTRETUS IR VISOKIŲ PROGŲ NUOTRAUKAS
3213 So. Morgan St. Chicago, Illinois 60608 TEL. Yards 7-5858

ALUMINIJAUS RYNOS (Gutters) vandens nubėgimui. Nerūdija ir nereikia dažyti.
T V O R O S: įvairiausio aluminijaus, plastikos, plieno, įvairių spalvų.
S T O G E L I A I
DURYS - LANGAI: įvairių spalvų ir kainų — K. Butkaus konstrukcijos.
Naujaisi žieminiai balto emalio ir "stainless steel" langai.
FORMICA KABINETAI
KOSTAS BUTKUS
Telef. — PProspect 8-2781

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Ateitininkų įpubliejimo kongreso didžiajame literatūros vakare, kuris įvyks š. m. rugsėjo mėn. 4 d. (penktadienį) Jauni-centre, Chicagoje, ligi šiol jau pasižadėjo dalyvauti šie rašytojai: Bernardas Brazdžionis, Antanas Vaičiulaitis, Danguolė Sadūnaitė, Vitalija Bogutaitė, Julija Svabaitė, Kazys Bradūnas, Danutė Brazytė-Bindokienė, Aloyzas Baronas, Česlovas Grincevičius, Laima Svėgzdaitė, Mirga Pakalniškytė-Girniuvienė. Tai, atrodo, bus išskirtinai įdomus literatūros vakaras, kuriame savo kūrybą skaitys įvairių krypčių ir įvairių generacijų atstovai.

• Vet. dr. S. Jankauskas rašo atsiminimus: "Veterinarinė medicina nepriklausomaj Lieluvoj". Turi daug žinių, nes apie 16 metų dirbo Veterinarijos departamente, net 11 metų eidamas departamento direktoriaus pareigas. Be to, jis vadovavo visiems Veterinarinio akademinio įkūrimo darbams ir 4 pirmuosius metus ėjo jos rektoriaus pareigas. Ieškoma būdų šią reikšmingą mūsų kultūros istoriją medžiagai išleisti.

• Dail. Romas Viešulas tarp

dešimties, National Collection of Fine Arts Washington atrinko dešimt Amerikos dailininkų atstovauti JAV Tarptautinėje meno bienalėje, Santiago, Čilėje. Dail. Romas Viešulas yra vienas iš tų dalyvių. Šioje bienalėje dalyvauti kviečiami ne individualūs dailininkai, bet paskiri pasaulio kraštai. Jie ir parenka savo dailininkus, kurie tuos kraštus reprezentuoti. Romo Viešulo bienalėje išstatyti penki darbai.

• Skulptorius Antanas Brazdys dalyvauja su savo darbais Didžiosios Britanijos paviljone Expo 70 Osaka, Japonijoje.

• Vilniaus radijas š. m. birželio 7 d. perdavė Dariaus Lapinsko harmonizuotas dainas. Tos pačios dienos popietėje radijas pateikė Metropolitan operos solisto M. del Monaco įgrotais plokštelėse arifas. (E)

• Vilniaus universiteto mokslinė biblioteka šių metų rudenį minės 400 m. sukaktį. Šiuo metu bibliotekoje yra apie 3 milijonų knygų. Tik senų ir retų spaudinių skyriuje yra 150,000 leidinių ir jų tarpe nemaža retų knygų ir rankraščių, išleistų 15, 16 ir 17 amžiuose. (E)

ar duodate kam peržiūrėti lietuvių kalbą?

— Kalbą taiso prof. A. Salys. Jo prašiau dėl to, kad pats nesijaučiau galįs duoti kalbiniu požiūriu visuotinai priimtą lietuvišką Evangelijų tekstą, kokio mes esame reikalingi liturginiam vartojimui. Prof. A. Salys yra vienas iš didžiųjų lituanistų. Jis mial sutiko man talkinti ir ėmėsi šio darbo su jam įprastu kruopštumu.

— Kada manote atiduoti spaudai Evangelijų vertimus?

— Gavus reikiamą aprobatą ir patikrinus lietuvių kalbą, Sv. Jono evangeliją leisim dar šią vasarą. Kitų Evangelijų paruošimas ir leidimas prasitęs kiek vėliau. Manau leisti kiekvieną Evangeliją atskiru sąsiuviniu. Po to, kai visos Evangelijos bus išleistos atskirais sąsiuviniais, leisiu jas visas kartu vienoje knygoje tokioje formoje, kuri būtų patogi naudoti mišiose Lektoriaus pavidalu.

— Idomu, ar turite jau kokį mėcenatą, kuris apmokėtų spausdinimo išlaidas?

— Pasitikiu didelių lietuviškos kultūros rėmėju prel. L. Mendeliu, žinodamas jo rūpestį Sv. Rašto išleidimu. Bet dar nesu su juo galutinai susitaręs. Jeigu jis nesutiktų, tada ieškosiu kitų šaltinių.

— O kaip su leidykla? Ar jau esate susitarę ir su kokia?

— Dar nesu susitaręs su jokia leidykla. Spausdinimo darbą manau pavesti čia pat šalia mūsų kolegijos esančiai italų spaustuvei Failli. Ji yra mums jau ne kartą pasitarnavusi, turi lietuviškus reikiamus rašmenis ir darbą gana gerai atlieka.

— Ar turite žinių, gal ir Lietuvoje yra susidariusi Svento Rašto vertimo komisija, nes ten jau buvo išversti ir mišių tekstai?

— Prileidžiu, kad Lietuvoje gali būti sudaryta Svento Rašto vertimo komisija. Bet su ja mums neįmanoma bendradarbiauti, kadangi valdžios organai neleidžia jiems bendradarbiauti su mumis. Vis dėlto noriu pastebėti, jeigu Lietuvoje bus paruoštas naujas Svento Rašto vertimas, mes čia tik džiaugsimės. Toks vertimas turės savo naudą, bet ir mūsų turės savo prasmę.

Taip baigėme pokalbį su prel. L. Tulaba.

Kun. P. Celiešius

Anda Balukienė Mergaitė (akrilika)

Kertinė Paraštė

(Atkelta iš 1 psl.)
dėja, kuo toliau nuo centro jie nutolsta.

Nėra abejonės, jog ir mes norime žinoti kas vyksta pasaulio naujų kūrybinių kelsnių smegenyse. Bet vis taip, lyg ir netyčiom. Patys sau pakenkiame, rašydami tai blogus atsiliepimus, tai po objektyvaus atsiliepiamo stengiamės lyg jų vėl išsiginti: girdi, vis dėlto tai yra tik pekelio, vaikiški mėginimai, gal neverta per daug galvos kvaršinti. Atrodo, lyg visa suklytų tik aplink mus, mes išminties centre, ir niekad neatina mums į galvą apysaka apie lapę ir nepasiekiamas vynuogės daržė. Net po natūralaus entuziazmo dėl pradininkų parodytos drąsos, įterpiame vis dėlto saviems kūrėjams ne tik perspėjimus ir šalto vandens čiurkšles, bet stengiamės kone atimti teisę, ypač entuziazmą brautis į naujų judėjimų karštus kūrybinius centrus.

Juk stilius ir jo esencija turi savo patvarius bruožus. To

neneigia ir J. Gliuža savo straipsnyje. Bet kitaip ir būt negali. Aristotelis "Poetics" veikle tragedijų rašytojams įrodo, kad, jei veikale herojus užmuš tik savo priešą, nebūs didelės tragedijos. Yra paprastas dalykas užmušti priešą. Tai jokia tragedija. Geriausia pataria išmintis Aristotelis, kai užmuša brolis broli, tėvas sūnų ar motina savo vaiką, tik tuomet, girdi, tragedija bus gera, sukrečianti.

Gal šiandien Aristotelis panašiu griežtumu pasisakytų ir apie absurdo teatro esenciją ir jos "dujų kamerų požemius"? Juk kiekvienas stilius, kiekvienas meno forma žino, kas geriau jiems tinka, jei nenorima sudrumsti stilistinės esencijos, atitolinti nuo jos centro.

Aplamai, belieka "Absurdo teatro paraštės" autoriui tik tai padėkoti. Gale jis sako, kad avangardas ilgai dar išsilauks, o avangardistų bus ir lietuvių egzilinėje dramaturgijoje. Kodėl nebus — jų buvo ir dar yra. Mūsų visuomenė ir kritikai tik jiems išgirsti

gal neturi didesnio noro, kartais net paprasčiausio supratimo trūksta. Kaip čia seniai daug kas nesuvato ir Čiurlionio, šiandien juo beveik kiekvienas didžiuojasi. Ir kas geriau apie tą patį Čiurlionį, kaip nepabūgusį stovėti naujos kūrybos centre — ne geriausias žino, jei ne "Absurdo teatro paraštės" autorius, parašęs net čiurlioniškos temos romaną "Lkaro sonatą"?
P. Mln.

SKELBKITE PARDUODAMUS DALYKUS DRAUGE

PARDUODATE NAMĄ? BALDŪS? AUTOMOBILĮ?

Geriausia vieta skelbtis Jūsų dienraščio "Draugo" puslapiuose. Rezultatai būna geri, kaip matote iš šiuo lūdjimų:

"Kai mano vyras mirė, aš norėjau parduoti automobilį. Paskelbiau "Drauge" ir atsiliepė 15 asmenų. Pirmas nupirko. Pasiūlymas buvo geras" (Mrs. S. S.).

"Mano darbininkė patarė man paduoti skelbimą į "Draugą", kai aš norėjau parduoti seną, didelį, gražų stalą, kurį man paliko mano bobutė. Jau kita dieną atsiliepė inteligentiškas vyras ir nupirko. Aš tik mokėjau \$1.96 ir atsiliepė 5" (M. K.).

Paskelbiau namą pardavimui, ir adresas buvo klaidingai paduotas bet mano kaimynė, kurios adresas buvo pažymėtas, atsiuntė pirkėjas pas mane ir aš parduaviau trečiam lankytojui" (Mrs. B. B.).

Tokie paliudymai labai dažni, dėlto apsimoka skelbtis dienraščio "Draugo" puslapiuose.

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-6600

PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
— TĖVAS IR SŪNUS —
THREY MODERNIOS KOPLYCIOS:
2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON
Savininko
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Vienas blokas nuo kapinių
DIDŽIAUSIAS PAMINKLŲ PLANŲ
PASIRINKIMAS VISAME MIESTE
Telef. — CEDarcrest 3-6335

Naujas Sv. Rašto Evangelijų vertimas

(Atkelta iš 5 psl.)

Kias pat mūsų kalboje formas kaip kad ir graikai.

— Palyginus jūsų vertimą su arkivyskupo J. Skvirecko vertimu, ar yra ryškių skirtumų?

— Taip, yra. Arkiv. J. Skvirekas naudojosi daugiausia lotynišku Vulgatos vertimu, kuris turi daug vergiškai verstų negyvų formų. Vergiškas vertimas apsunčia tikrosios žodžio prasmės suvokimą, ir dėl to kartais pasikeičia net sakinių mintis. Pavyzdžiui posakis: "Jei jūsų teisybė nebus pilnesnė, kaip Rašto žinovų ir pari-

ziejų, jūs neįeisite į dangaus karalystę" (Mat. 5,20). Šiame sakinyje lotyniška žodį "justitia" arkivyskupas J. Skvireckas išvertė "teisybė". O tai yra klaidinga forma prasmės požiūriu. Graikiškame tekste nėra pasakyta "teisingumas", bet "teisingas - tobulumas". Tai reiškia asmens vidaus dvasinę būseną, o ne jo su kitu asmeniu santykio nusakymą. Sukeitus šią žodinę prasmę, keičiasi kaip pat viso sakinio mintis. Ir tokių sūkeistos prasmės frazių yra ne viena.

— Išvertė Evangelijų tekstus,

GĖLĖS
Vestuvėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms
GUČAUSKŲ
2413 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834
Beverly Hills Gėlinyčia

1970 Plymouth-Duster

Plymouth Valiant Duster 2-Door Coupe
Kaina nuo \$1,995.00
25 mylias su vienu galonu
PLYMOUTH, VALIANT-BARRACUDA, ROAD RUNNER
GTX, FURY — DUSTER
BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
4030 ARCHER AVENUE — PHONE VI 7-1515

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit
uz apdraudą nuo ugnies ir automobilių pas
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

A. VILIMAS MOVING
Apraustas perkraustymas — Įvairių atstumų —
823 WEST 34th PLACE
Telef. — FRontier 6-1882

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEP. C. LACK IR SŪNŪS (LACKAWICZ)
2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213
2814 W. 23rd Place Tel. VIRginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS
4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. Lituanica Ave. Tel. YARds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. Halsted Street Tel. YARds 7-1911
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. Lituanica Ave. Tel. YA 7-1138-1139
VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill., Tel. OL 2-1003

Chicago Savings and Loan Association NEW RATES
FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION SAFETY OF YOUR SAVINGS INSURED
Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.
6% PER ANNUM OF \$5000.00 OR MORE ON CERTIFICATES 2 Year Maturity
5 3/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000.00 One Year Maturity
5 1/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000.00 OR MORE 6 Month Maturity
5 1/4% PER ANNUM ON 90 DAY NOTICE PASSBOOK ACCOUNTS \$100.00 Minimum
5% PER ANNUM ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS
DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY
Chicago Savings & Loan Assn.
JOHN PAKEL, Sr. Chairman of the Board
6245 SO. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575
HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M. Tues. 9 to 4. Thurs. and Friday 9 to 8. Sat 9 to 12:30

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5988

Apie knygas vaikams ir mokymą skaityti

Praeitų metų spaudoje buvo apgalvintas pranešimas, kad išleistas vaikams lietuviškos knygos neranda skaitytojų. Tačiau tai nereiškia, kad skaityti mokančių nebūtų. Jų yra, tik jie prapratę skaityti ką kitą — jie mėgsta "kamikus".

Šita problema sunkiai sprendžiama ne vien lietuvių. Svarbiausia priežastis — radijo ir TV aparatai, kurie "pagrobia" visą jaunimo laisvalaikį. Net priešmokyklinio amžiaus vaikams radijas ir televizija labai lengvai prieinami, kaip paprastai žaisliukai. Kūdikis, turėdamas vos 2 m., jau moka pats įjungti radiją arba surasti norimą TV kanalą. Daug mamyčių yra tuo patenkintos. Joms nereikia vaikų saugoti ir juos užimti, nes jie patys tai jau sugeba. Ypač ten, kur auga vienturtis vaikas.

Mokyklinio amžiaus vaikai, labiausiai paaugliai, mėgsta nešiotis su savim mažus radijo aparatus ir, eidami gatve, klausytis pamėgtos muzikos "Ye, ye, ye" ar pan. Be to, laisvu nuo mokyklos laiku mėgsta susirinkti, dažniausiai mergaitės pas drauge, ir ten prie patefono muzikos šokti naujuosius šokius.

Amerikietės mokytojos pastangos išmokyti pamėgti knyga

Taip auga nuo mažų dienų naujoji karta, kurios niekas nepratina skaityti knygas. Dažnai atsitinka, kad baigę pradžios mokyklą, jaunuoliai neišmoka nei tinkamai skaityti, nei rašyti.

Vienai New Jersey pradžios mokyklos mokytojai poniai Collins buvo suteiktas titulas 1966 m. geriausios mokytojos už išrastą būdą išmokyti vaikus ne tik skaityti, bet ir pamėgti knygas. Ji pamėgino savo privačias pamokas su vienu kitu mokinium, o po trejų metų praktikos šita maža ūgio, tamsių, jau pradėdančių žilti, plaukų, malonios šypsenos ir patrauklios išvaizdos moteris surinko tiek daug mokinių, kad dabar jai reikėjo net 30 padėjėjų. Ji pati ir jos padėjėjai dirba be atlyginimo. Iš pradžių jai padėdavo jos trys dukros, kurios taip pat mokytoja, o vėliau prisijungė vyresniųjų klasių mokiniai, kurie ruošiasi būti mokytojais.

Praktiškas mokymas vasaros metu

Mokytoja Collins patarė pirmos klasės mokinių tėvams pasiūlyti, bet nerelikalauti, vaikams per vasaros atostogas prisijungti prie mokinių sudarytų grupių pasimokyti skaityti. Tuo būdu jie visa tai greičiau ir lengviau išmoka, negu žiemą mokykloje. Ji užtikrina tėvus, kad jų vaikai ne tik patys ateis, bet dar su savim atsives ir savo draugus. Ji neapsiriko. Beveik kiekvienas iš atvykusių mokinių atsiėmė su savim ne mažiau kaip penkis draugus. Vaikai džiaugiasi savo savarankiškumu ir labai greit padarė didelę pažangą. Mokytojai dar stengėsi įkvėpti vaikams meilę knygoms. Jie parinkdavo įdomių turinių knygų, o vėliau iškalaušinėdavo kiekvieną mokinį, kas jam knygoje patiko. Vaikai stengėsi viens kitam nepasiduoti ir gražiai pasakodavo perskaitytas knygas turinį.

N. BUTKIENĖ

Dažnai mokytojai vesdavo vaikus į knygynus, kad jie išmokyti patys sau pasirinkti knygas.

Kita pradžios mokykla, Greenwich, Pa., siūlė mažuosius pradėti praitinti domėtis knygomis jau vaikų darželiuose. Vaikai gauna savo amžiui skirtą enciklopediją. Pastebėta, kad nuo mažens praitintas stebėti tos enciklopedijos puslapius, jau šešerių metų vaikas puikiai orientuojasi visokiuose dalykuose.

Tėvai atsakingi už vaikus

Reading miesto, Pa., teismo pirmininkas patyrė, kad nusižengė įstatymams mažamečiai vaikai nėra kalbami, o už juos atsakomybę krenta tėvams, kurie nemokėjo jų tinkamai prižiūrėti.

Dr. James E. Allen, Jr., JAV auklėjimo komisierius žada atkreipti dėmesį, kad kiais metais ne vienas vaikas nepleišų mokyklos, neišmokęs tinkamai skaityti.

Vieni vaikai diktuoja, kiti užrašo

Amerikietis mokytojas Sager sugalvojo šiojį metodą mokyti vaikus skaityti. Jis paskyrė mokykloje atskirą kambarį be mokyklinių suolių, be juodos lentos sienoje. Kambarįje sustatytos tik dvi eilės staliukų su kėdėmis. Vaikai, sėdintieji prie sienos, turi rankose garsintuvus nuo juostinių rekordavimo aparatų, kabančių ant sienos, ir diktuoja žodžius kitiems vaikams, sėdintiems priešakinėje eilėje su

klausymosi ausiniais. Šie turi suspėję užrašyti, kas jiems diktuojama. Paskui ant sienos pasirodo ekranas su atsakymais, kuriuos vaikai tada palygina su savo užrašais.

Be to, vaikai turi atspėti raides, išstatytas įvairiose pusėse, laiku perskaityti ir suspėti užrašyti žodžius.

Lietuviškų darželių mokymas skaityti

Mokiniai taip būna susidomėję šiuo skaitymu, kad visi nepastebi laiko ir apgailestauja, kad pamokos baigiasi taip greitai.

Toks kursas padalintas į 60 dienų: po vieną valandą į dieną per 12 savaitių. Mokyti. Sager pastebėjo, kad vaikai gana trumpu laiku išmoko skaityti 100 procentų geriau.

Be to, tie vaikai pamėgo grupinius lankyti knygynus. Stengdamiesi pralenkti vienas kitą, jie greit perskaito išsiaiškinti knygų viršelius, o jiems įdomias knygas nusiperka. Taip pat jie pasidarė dažni skaityklų svečiai. Ir tuo pačiu sumažėjo noras sėdėti prie radijų ar televizijų.

Ir mūsų Montessori darželiuose vaikai išmoka sudaryti raides ir sudėti žodžius ir juos ant juodos lentelės užrašyti. Tuo būdu jie iš mažens išmoka pasiūlyti į knygas, o vėliau ir paskaityti, prisirišdami prie lietuviškos knygos. Deja, ne visur yra tų darželių, tai problema pratinti vaikus prie skaitymo, o kurti ir prie lietuviškų knygų pamėgimo, krenta ant jų mamyčių.

Iš kairės: ponis Rowland Kilburn, Karolė Balzekaitė su lietuviška lėle ir ponis Joseph Shapiro, Moderniojo meno muziejaus prezidento žmona.

Ar yra amerikiečių aristokratiija?

Taip, sako amerikiečių gyvenimo žinovai. Psichologiškai, viena pačių įdomiausių yra priklausomumo aristokratiija. Vienu laiku tai buvo turtingieji ir galingieji; kilnūs luomas, kuris džiaugėsi specialiai gaunamomis malonėmis iš visuomenės.

Šiandienągi tai yra vadinamieji "nuskriaustieji". Tai yra tie neturtėliai, kurių vaikai nemokamai eina į vasaros stovyklas, ir gauna specialias stipendijas kolegijose ir universitetuose.

Kaip tik jie, skelbia amerikiečių spauda, gauna geresnes gyvenimo patalpas ir geresnį pragyvenimo šaltinį iš pašalpiųjų čekių negu daugelis tų, kurie moka mokesčius iš savo uždarbio, kad tik juos paremtų. Ir tai yra tie, kurie pagelbsti mažiausiai, bet gauna daugiausia iš viešųjų kapitalų.

Tik syki būni 113 m.

Moteris gali būti tik vieną kartą savo gyvenime 113 m. amžiaus. Tokiu būdu ponis Mary Guess, 113 m., gyv. Chicagoje (4725 S. Vincennes), kartu su savo 300 svečių pereiną pirmadienį pakartotinai vis dainavo "Happy Birthday". Ji taipgi su džiaugsmu vis užpūtė vienintelę žvakę ant pyrago tai pakartodama. Kaip ji sulaukė tokio ilgo amžiaus?

"Gal mano stiprybė pareina iš to, kad rūkau pypkę ir cigarus.", — atsakė daugiau kaip šimto metų moteris laikraštininkams.

Krakmolų valgytojos

Cook County ligoninės medicinos personalas didžiai nustebo, kad gan didelis skaičius (26 procentai) laukiančių kūdikių negrįžančių, tikrinant sveikatą, prisipažino valgančios paprastą baltiniams skiriamą krakmolą. Dr. Louis Keith atrado, kad joms trūksta raudonųjų kraujo rutiukų.

Dar tik neištirta, ar šis keistas apetitas yra priežastimi ar rezultatu rastos anemijos.

Ilgą gyvenimo paslaptys

Nori sulaukti gražaus nukusio amžiaus? Britų medicinos dr. ja, knygutėje, pavadintoje "Sixty Plus" duoda sekantį patarimą: Vesk (ar ištekėk), valgyk protingai, sumažink gėrimą, gimnastikuok, kultivuok pašalinį pamėgtą užsiėmimą.

Taipgi medicinos profesoriai joje rašo; kad vedę žmonės linkę ilgiau gyventi negu viengungiai.

Vestuvės Kambodijoje

Kambodijos vestuvės tęsiasi tris dienas (Tai yra ilgiau, negu kai kurios Hollywood vedybės).

Moterys kenčia daugiau
Moterys kenčia kur kas daugiau dėl visokiausių kojų negalavimų, negu vyrai. Penkis kartus daugiau, kaip rodo statistika.

Moters grožio zenitas

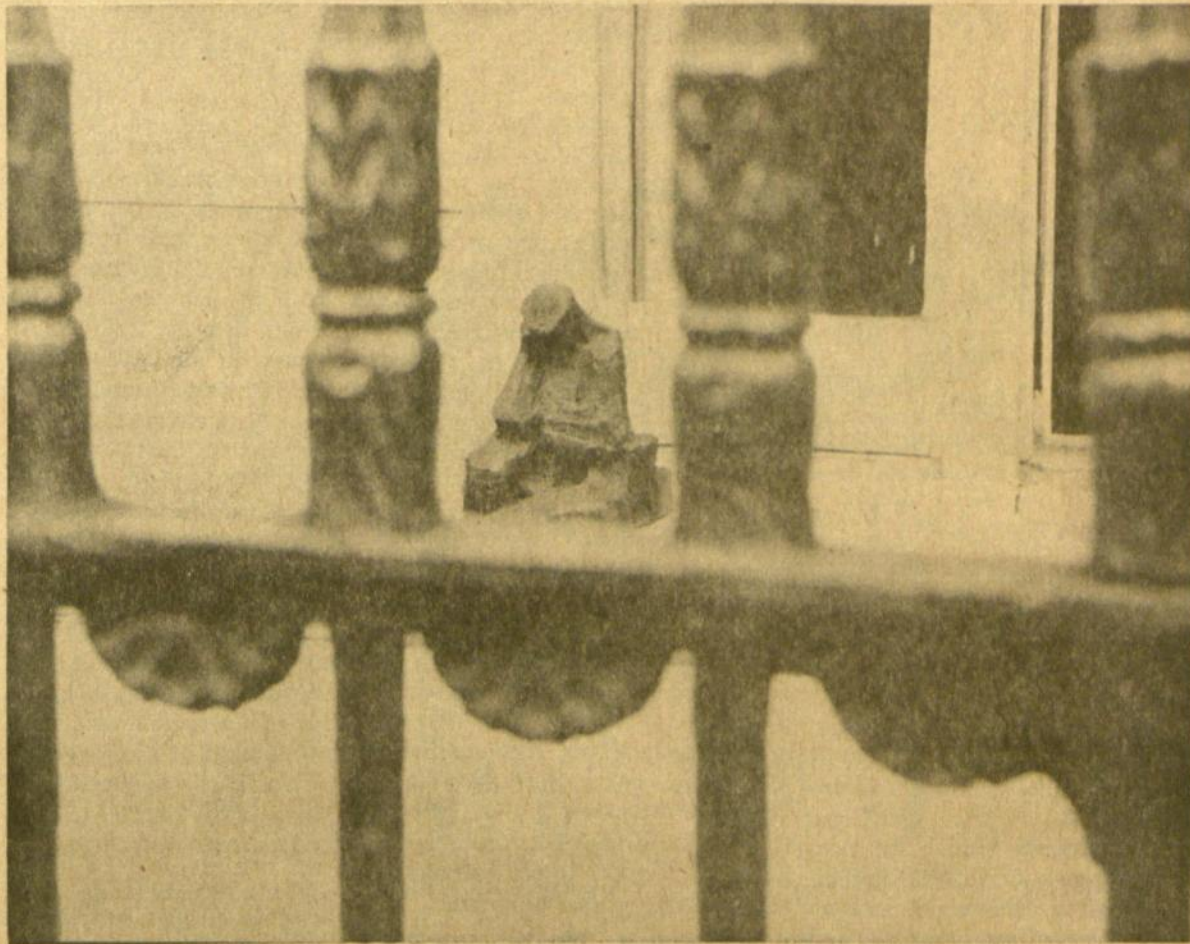
Gallup surašinėjimo rezultatai sako, kad visi sutinka, jog 30 m. yra amžius, kada moterys yra gražiausios. Tai tik patvirtina tai, ką seniai Balzakas rašė ir teigė. Tame savo žydėjimo amžiuje moteris buvo ir yra vadinama "Balzako amžiaus moterimi".

13 savaičių gyvenime pas kirpėją

Neseniai pravestas apklausinėjimas parodė, kad, vidutiniškai imant, moteris praleidžia 13 savaičių savo gyvenime pas kirpėją ir plaukų suukuotoją

Rašysena išduoda būdą

Grafologai sako, jei rašysena yra smulki ir suspausta, tai ji paprastai atidengia asmens nepasitikėjimą savo paties sugebėjimais ir prigimtį linkusią įtarinėti.

Elena Gaputyte

Kristus

Mąstymai prie lopšio

Namai nurimo. Liko vėsintu vienodas burzgas ir karts nuo karto sugirgždanti tai vienos, tai kitos vaikų lovos spyruoklė.

Mano svarstymo, prisiminimų, svajonių ir meditacijų laikas atėjo radęs ir vėl mane nepasirodusią. Vartuotė sukrauti nešvarūs indai laukia muilo ir vandens, o ypač mano rankos... Džiovintuve sausai vystyk lai prašosi lankstymo... Sienoms kliuvo kažkurio mažojo saldainiuota rankutė... Vidury aslos įvairaus dydžio supamosios kėdutės vis rodo tebelinguoja. Po baldais kyšosi viena kita kaladėlė, tai sunkvežimuko nosis, tai nudrisapetitas yra priežastimi ar rezultatu rastos anemijos.

Balzek Lietuvių kult. muziejaus Moterų vienoto komitetas. Sėdi iš k.: Ella Swinarskienė, Marija Kroučnienė, Stovi Irena Balzekienė, Adelė Zuras, Marge Malelo, Ieva Jerome ir Judy Storn.

ar ne? Bet kažkas neleidžia, nes jaučiu? Kur slypi mano pykčio, keršto, neapykantos jausmai? Ar ne jie ilgainiui gimdo čekų kančias?

Sėdžiu neskubėdama. Nepabėgs namai, o mano mintys taip skuba, taip lekia. Grįžta dienos vaizdai ir tarsi prašosi dėmesio. Virš lyginimo lentos televizija rodo Joan Baez. Jos balsas neša protesto dainą, švelnią, jautrią, savotiškai įtikinančią. Seka pasikalbėjimas: "Taip, ji įsteigė mokyklą "for non-violence"... taip, ji galvoja, kad pasaulis išprotėjo, nes šiam pertekliaus ir išradimų amžių žmonės vienas kitą vis dar pjauna... taip, ji galvoja kad yra tik vienas kovos būdas — pradėti nuo pavieniųjų asmenų, kurie ryžtųsi užsiangauzoti galvoti apie kitus pirmiausia kaip žmones-brolius, o tik tada kaip vietnamiečius, vokiečius, rusus, amerikiečius... (lietuvius, lenkus, žydus).

Beklausant, sukyla visa iki šiol girdėta, ir, rodo, tikėta filosofija. Norisi šaukti, kaip daugelis ir daro: "Ji — komunistė!" — ironiškai, juokingas yra žmogus.

Ir ugdom savo vaikuose kovingumą; už tautą, už Dievą, už savo patogumą. Herojais jiems tuos piešiam, kurie kariavo, kurie žudė, kurie vardan idealo ne tik savo, bet, pirmoj vietoj, kito gyvybę atėmė. Kokiam pasauliui jie auga, tie, dabar iš kaladėlių piliis statantys, vaikai? Jų kovos bus kovojamos ne strėlėmis ir jų neapsaugos sidabru žvilgantys šarvai. Jie milijonais stovės bejėgiai prieš grybo pavidalų besiplečiantį debesį... ir mes ugdom kovingumą. Sugriūva margojo margoji kaladėlių piliis... jis pyksta ir, pribėgęs prie brolio, duoda jam kumščiu nugaron...

Ar šandien ne laikas ugdyti krikščionišką taiką? Keli mūsų argumentuojam, kad nesvarbu, ar karas teisingas — svarbu, kad priešai būtų sunaikinti, nes jie yra blogio skleidėjai, nes jie yra tie, kurie persekioja... Ir aidi per šimtmečius padulkėja žodžiai: "Persekiojo mane, persekios ir jus..." Ar kito blogis, asmenis ar kolektyvus, pateisina mano blogas priemonės? Ar mes turim teisę pasirinkti būt nepersiekiamais, kai nėra teisus ir krikščioniško būdo tai išvengti? Ar visų svarbiausia yra tik gyventi, nepaisant kaip? Ir mūs mažieji auga pistolietėliais šaudydami, nes tai berniukiška...

Lilė Tumasaitė-Gražulienė

Ar Freudas nekentė moterų?

Sigmund Freud nebuvo antifeministas, bet vargu, kad jis lengvai pakęstų moterų (feminisčių) judėjimą.

"Moterys yra gimusios geresniems dalykams, kaip išmintis", syki jis rašė: "Tebūnie mums leidžiama prisiekti laikyti visas moteris, kurias pažįstame, nežinojime ir dėl to dar labiau mylėtinas. Aš manau, kad visų kitų labui, mes turėtume daryti tą patį per savo seseris".

Jaunimėlis scenoje...